

Sondaj de opinie privind Holocaustul din România și percepția relațiilor interetnice

*Realizat pentru
Institutul Național pentru Studierea
Holocaustului din România "Elie Wiesel"*

Octombrie 2017

Cuprins

1		
Metodologie		03

2		
Sinteza rezultatelor		04

3		
Percepții despre minoritățile etnice		13

4		
Percepții despre HOLOCAUST		21

5		
Imaginea Mareșalului Ion Antonescu		35

6		
Percepții despre Mișcarea Legionară și alte formațiuni politice		39

8		
Expunerea la evenimente similare		43

Metodologie

- ❑ **Universul cercetării:** Populația în vârstă de 18 ani și peste din România
- ❑ **Eșantion:** Probabilist, stratificat, având o marjă de eroare de $\pm 3.0\%$, cu o probabilitate de 95%. Mărime eșantion: 1.014 respondenți
- ❑ **Tipul de eșantionare:** selecție aleatoare a gospodăriei și a respondentului din cadrul acesteia, folosind regula persoanei care urmează să își serbeze ziua de naștere
- ❑ **Metodologia de culegere a datelor:** Interviuri față-în-față, la domiciliul respondentului
- ❑ **Perioada de culegere a datelor:** 14 septembrie – 6 octombrie 2017

Sinteza rezultatelor

Percepții despre minorități (1)

La fel ca în 2015, minoritățile au mai degrabă o imagine generală neutră. Cu toate acestea se observă câteva fluctuații: în 2017 romii sunt percepuți într-o mai mică măsură ca fiind o amenințare pentru România (16% față de 21% în 2015), însă o treime dintre respondenți încă îi consideră a fi o problemă.

Evreii, maghiarii, germanii și alte minorități beneficiază de o opinie mai puțin pozitivă comparativ cu acum doi ani.

Evreii sunt percepuți mai degrabă neutru, aceștia nefiind nici o problemă, dar nici un avantaj pentru România. Deși, în opinia a 16% dintre români această minoritate aduce și beneficii României, există o scădere semnificativă a proporției persoanelor care consideră că evreii sunt o resursă valoroasă pentru țara noastră (8% față de 11% în 2015).

6 din 10 respondenți consideră că minoritățile au aceleași drepturi ca și ceilalți cetățeni ai României. Se observă totuși o creștere semnificativă a procentului de români care susțin că evreii și mai ales romii beneficiază de mai multe drepturi decât românii (19% față de 13% în 2015).

Sinteza rezultatelor

Percepții despre minorități (2)

Folosind scala de măsurare a distanței sociale Bogardus, unde 1 este cea mai apropiată relație acceptată cu o minoritate (membru de familie), iar 7 cea mai depărtată (nu ar trebui să vină în România), se poate observa că cea mai mare toleranță se regăsește în raport cu evreii (3,8) și maghiarii (4,1) și una semnificativ mai scăzută în raport cu romii (4,8) sau arabii (5,0).

Aceste diferențe se modifică în funcție de mediul de rezidență al respondenților. Astfel, arabii sunt mai puțin tolerați în mediul rural (5,1), romii mai puțin tolerați în mediul urban, iar evreii și maghiarii au obținut scoruri egale între toleranța în urban și rural.

Distanța socială mai mică în raport cu evreii rezultă din faptul că aceștia sunt acceptați în familie (15%), în grupul de prieteni (16%) sau ca vecini (16%), într-o măsură mai mare decât celelalte minorități.

Diferențe semnificative care trebuie remarcate sunt creșterea procentului de români care sunt de părere că arabii nu ar trebui să vină în România (24% față de 18% în 2015) și scăderea numărului de persoane care ar accepta maghiarii ca vecini (12% față de 16% în 2015). Pe de altă parte, romii se bucură de un procentaj mai mare care i-ar accepta în grupul de prieteni (10% față de 7% în 2015).

Sinteza rezultatelor

Percepții despre minorități (3)

Similar cu 2015, aproximativ două treimi dintre respondenți consideră că românii sunt în relații bune cu evreii. De asemenea, 64% sunt de părere că această minoritate are multe personalități importante în diverse domenii. Totuși, a scăzut numărul de respondenți care susțin că evreii sunt o minoritate importantă pentru România și care ar conduce la progresul societății.

Creșteri semnificative se observă în ceea ce privește procentul de respondenți care cred că ar fi mai bine ca evreii să trăiască în țara lor. Cu toate acestea, în 2017, mai puțini români blamează evreii pentru instaurarea comunismului în România.

Tendințe de acord puternic, într-un mod pozitiv, se întâlnesc în ceea ce privește faptul că evreii au multe personalități importante în diverse domenii (IOD=38) și faptul că au o relație bună cu românii (IOD=39).

O tendință de dezacord clar se observă în cazul afirmației "Evreii acționează pentru destabilizarea societății în care trăiesc", care întrunește dezacordul a peste jumătate din persoanele intervievate, fapt confirmat și de scorul IOD de -25. Ușor dezacord se observă și în cazul sprijinului acordat de evrei pentru instaurarea comunismului în România (-11).

Sinteza rezultatelor

Percepții despre Holocaust (1)

Cei mai mulți dintre respondenți declară că au auzit despre Holocaust (68%), însă procentul este în scădere față de 2015 (73%). Dacă un respondent a auzit sau nu despre Holocaust, variază în funcție de nivelul de educație și de mediul de rezidență (crește o dată cu nivelul de educație, iar cea mai slabă notorietate se înregistrează în București).

Dintre persoanele care au declarat că au auzit despre HOLOCAUST, majoritatea asociază acest termen cu "Exterminarea evreilor în perioada celui de-al doilea Război Mondial" (61%). Următoarele semnificații pe care oamenii le asociază cu Holocaustul sunt: "Lagăre de concentrare naziste" (54%), "Camere de gazare" (40%) și "Deportări în masă" (39%). Topul acestor asocieri este neschimbat comparativ cu cel obținut în 2015. În afară de evrei, românii consideră că și romii sunt victime, aproape jumătate indicând că romii sunt cei care au suferit cel mai mult de pe urma Holocaustului.

Majoritatea respondenților localizează Holocaustul în Germania (63%). 1 din 3 români cunosc faptul că Holocaustul a avut loc și în România, fiind cu 5 puncte procentuale mai mare față de 2015. Holocaustul din România este asociat mai ales cu deportarea evreilor în lagăre controlate de Germania (71%). Se observă și o creștere a procentului de respondenți care știu că evreii au fost deportați în Transnistria în perioada Holocaustului (38% față de 28% în 2015).

Sinteza rezultatelor

Percepții despre Holocaust (2)

Germania nazistă este considerată ca fiind principalul responsabil pentru declanșarea Holocaustului în România (55%), urmată la o distanță destul de mare de Guvernul Antonescu (22%). Atunci când sunt menționați toți factorii responsabili, Germania nazistă este considerată ca factor responsabil de către 77% dintre respondenți, iar Guvernul Antonescu de peste jumătate dintre aceștia (52%).

Dacă ne raportăm la factorii care au declanșat și susținut Holocaustul în România, principalii responsabili indicați sunt Ion Antonescu (în calitate de conducător al statului - 54%) și guvernele României din perioada 1990-1994 (49%). În opinia respondenților, Regele Mihai are cea mai mică responsabilitate pentru Holocaustul din România, însă este percepută ca fiind semnificativ mai mare în 2017 (19% față de 6% în 2015).

În ceea ce privește importanța percepută a evenimentelor violente din istorie, în comparație cu alte episoade de acest gen din istoria României, Holocaustul este perceput ca fiind la fel de grav de aproximativ 2 din 5 respondenți, datele fiind asemănătoare cu cele obținute în 2015.

Sinteza rezultatelor

Percepții despre Holocaust (3)

Existența unei zile naționale de comemorare a Holocaustului în România este cunoscută de aproximativ un sfert dintre persoanele intervievate (23%). Această pondere crește semnificativ în rândul persoanelor care au auzit de Holocaust și mai ales în rândul celor care știu că Holocaustul s-a petrecut și în România. Dintre aceștia, 30 de persoane au menționat data precisă pentru această zi de comemorare.

Interesul în raport cu problema Holocaustului este destul de scăzut în rândul populației adulte, doar 10% dintre respondenți declarându-se mult sau foarte mult interesați de acest subiect. Deși televiziunea rămâne pe primul loc în topul surselor de informare cu privire la Holocaust, este în scădere cu 16% față de 2015 (42% față de 58% în 2015), pe când internetul a câștigat +11% (34% față de 23% în 2015).

Cu toate că nivelul de interes declarat este foarte scăzut, 1 din 3 români consideră că în România se vorbește despre Holocaust mai puțin decât este necesar.

Peste jumătate dintre persoanele intervievate (57%) consideră că, pentru evrei, Holocaustul din România este un prilej de comemorare a unor victime nevinovate. Se observă creșteri în ceea ce privește opinia despre folosirea Holocaustului de către evrei pentru a câștiga bani și proprietăți. Cu toate acestea, sunt mai puțini români care consideră că evreii se folosesc de Holocaust pentru a șantaja (IOD=-13) și denigra România (IOD=-19), comparativ cu 2015.

Sinteza rezultatelor

Imaginea Mareșalului Ion Antonescu

Aproximativ 2 din 5 respondenți nu pot face aprecieri asupra personalității Mareșalului Ion Antonescu, ceea ce indică o slabă cunoaștere a activității acestuia, precum și a evenimentelor care au avut loc în perioada respectivă.

În 2017 a scăzut ponderea respondenților care consideră că Antonescu a fost patriot (44% față de 54% în 2015) și strateg (46% față de 52% în 2015). De altfel, românii nu sunt de părere că Antonescu ar trebui reabilitat pentru faptele sale și nici nu i se asociază meritul de a fi întregit România Mare. Există un trend ascendent al persoanelor care consideră că Antonescu a avut un impact negativ asupra României și a fost un criminal de război și al evreilor. Politica antisemită a guvernului Antonescu este pusă majoritar în baza influenței Germaniei asupra guvernului.

Așadar, deși per total predomină o opinie oarecum pozitivă despre Ion Antonescu, există o scădere semnificativă a evaluărilor pozitive. Față de 2015, mai mulți români îl condamnă pe Antonescu ca fiind un conducător slab, conducând România la dezastre.

Sinteza rezultatelor

Percepții despre Mișcarea Legionară

Rezultatele studiului indică o pondere ridicată a lipsei de opinie sau a non-răspunsurilor și în ceea ce privește evaluarea organizației Mișcarea Legionară, astfel că aproximativ 4 din 10 respondenți nu își pot exprima un punct de vedere.

Despre Mișcarea Legionară oamenii își amintesc în principal, similar cu anul 2015, faptul că a fost responsabilă pentru crime împotriva unor oameni politici români (45%). 43% dintre persoanele intervievate sunt de părere că Mișcarea Legionară a fost anticomunistă (în scădere față de 2015). Mai mult, această organizație este percepută ca fiind teroristă de 37% dintre participanții la studiu. Mai mulți români decât în 2015 sunt total de acord cu faptul că Mișcarea Legionară a fost o organizație patriotică, creștină și democrată (+4 puncte procentuale).

În raport cu evreii, Mișcarea Legionară este considerată responsabilă pentru crime împotriva acestora de către 35% dintre respondenți (IOD=+8%).

Existența unor partide cu mesaj antisemit în România este semnalată de un sfert dintre persoanele chestionate (în creștere față de 2015). UDMR (Uniunea Democratică a Maghiarilor din România) este cel mai frecvent menționat partid care ar avea mesaje antisemite (39% dintre cei care au identificat o organizație politică cu acest tip de mesaje). De remarcat ponderea mare de non-răspunsuri (34%) înregistrate la această întrebare, ceea ce ar putea indica faptul că există o cunoaștere slabă a mesajelor partidelor politice.

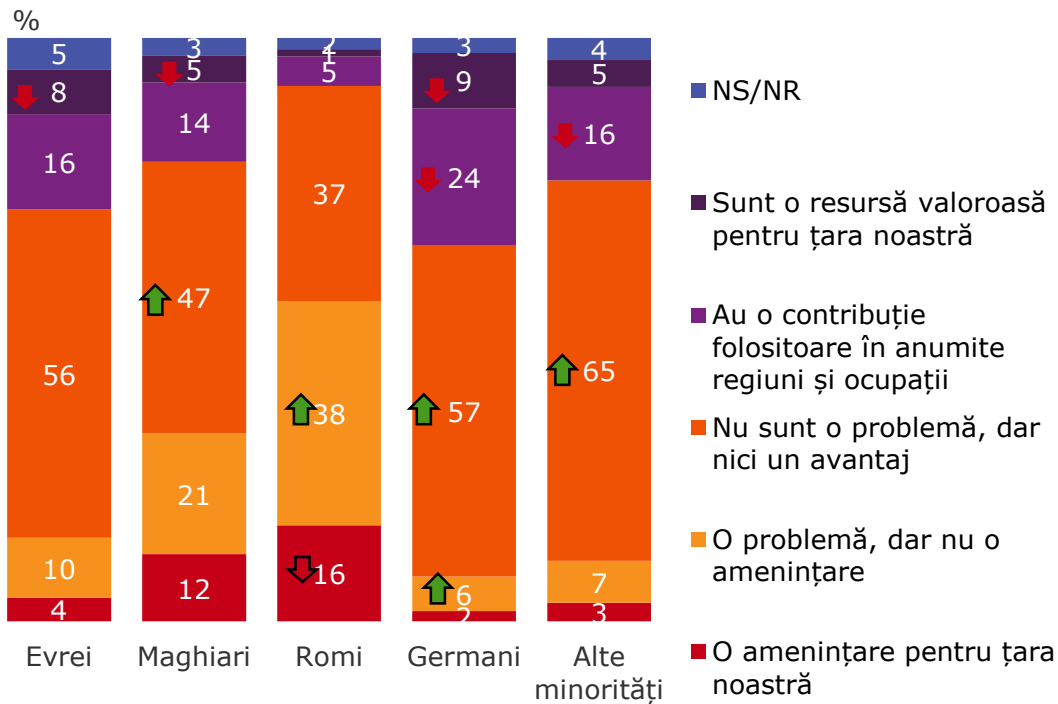
Rezultatele detaliate ale studiului

Percepții despre minoritățile etnice

Părerea generală despre minorități

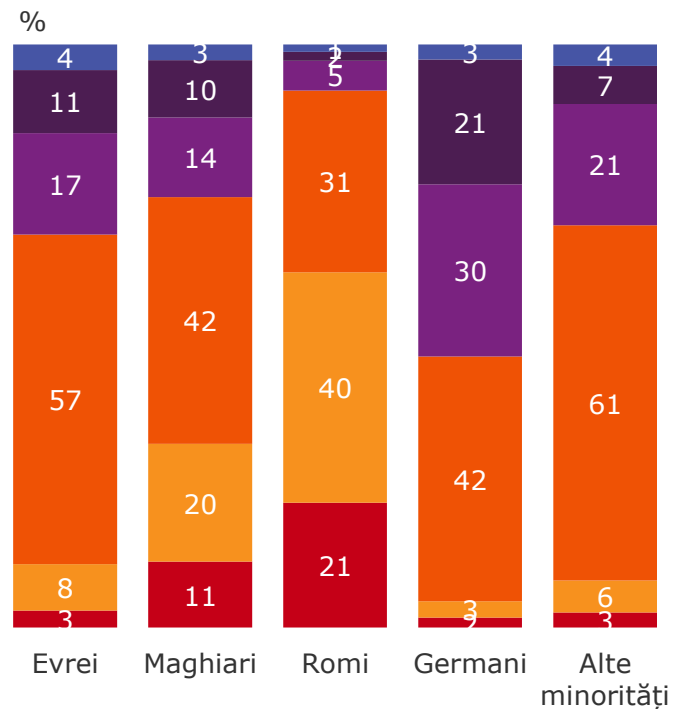
Față de anul 2015, romii sunt considerați într-o mai mică măsură ca fiind o amenințare pentru România. Evreii, maghiarii, germanii și alte minorități se află pe un trend descendent în ceea ce privește opinia pozitivă despre aceștia, însă în general sunt percepuți într-un mod neutru.

2017

Baza: 1014 respondenți

2015

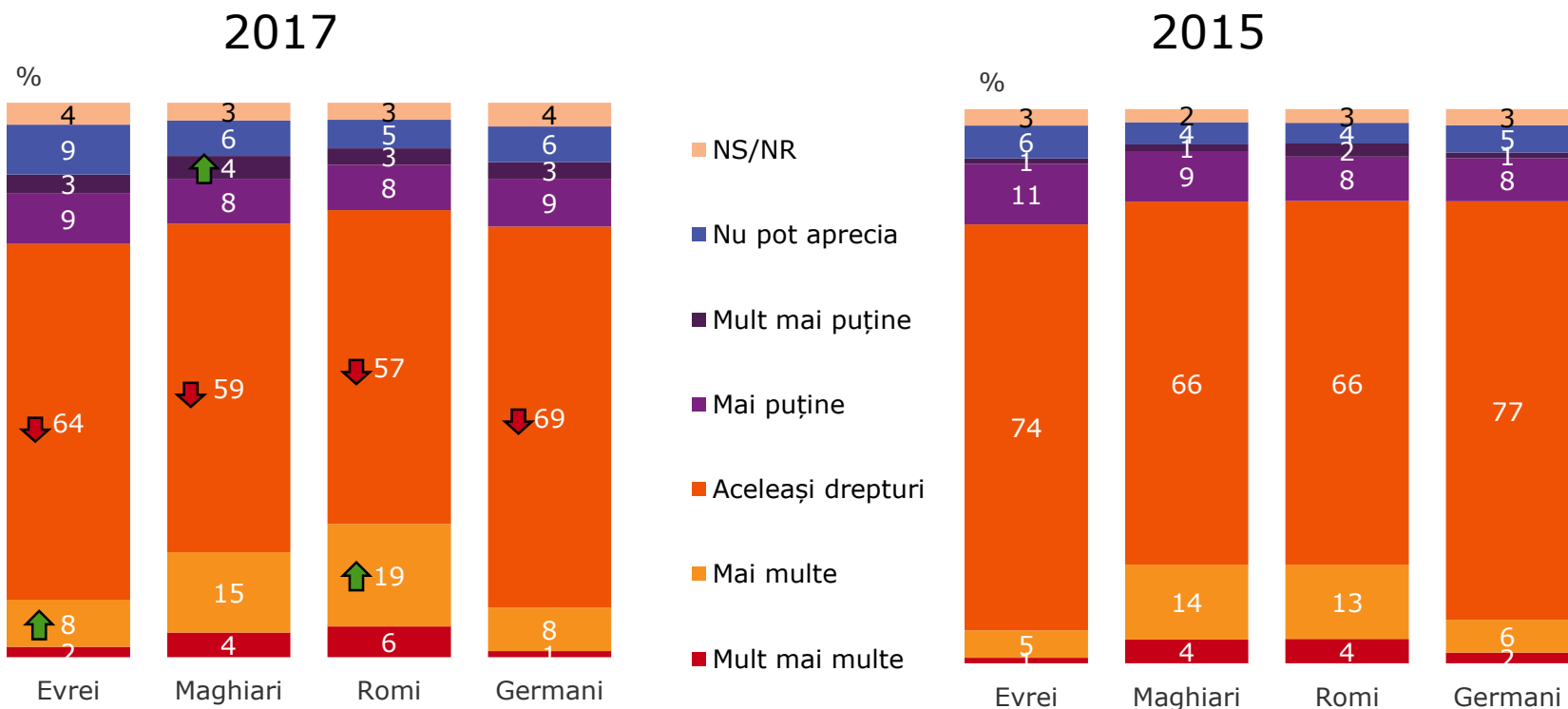
Baza: 1016 respondenți

↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015

↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

Drepturile minorităților în raport cu populația majoritară

Majoritatea respondenților consideră că minoritățile din România au aceleași drepturi ca românii, cu toate că se observă o scădere semnificativă a acestui indicator pentru toate minoritățile.

Baza: 1014 respondenți

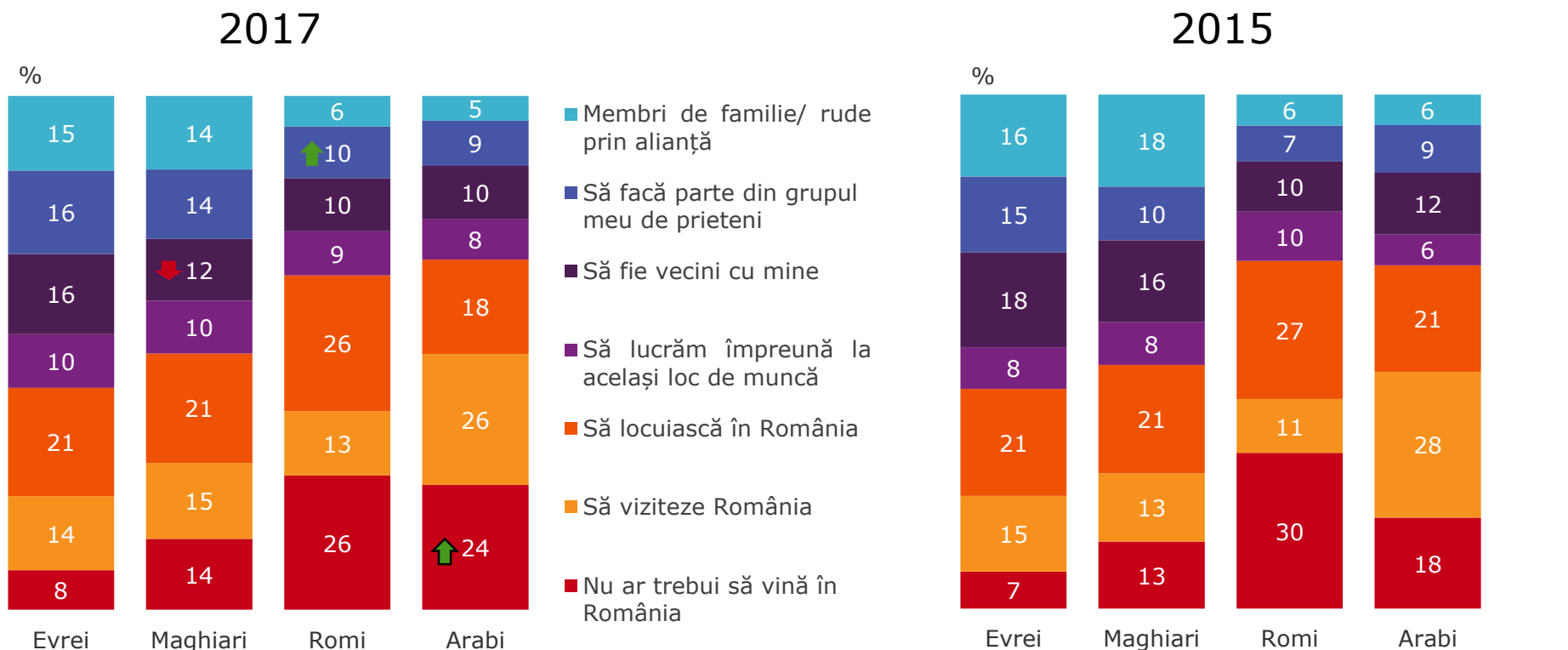
Baza: 1016 respondenți

↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015

↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

Distanța socială față de minorități (1)

În 2017, semnificativ mai mulți respondenți sunt de părere că arabii nu ar trebui să vină în România (24% față de 18% în 2015). În continuare, se menține un număr destul de scăzut (sub 2 din 10 respondenți) care ar accepta să aibă în familie sau în grupul de prieteni persoane care aparțin unor minorități etnice.

Baza: 1014 respondenți

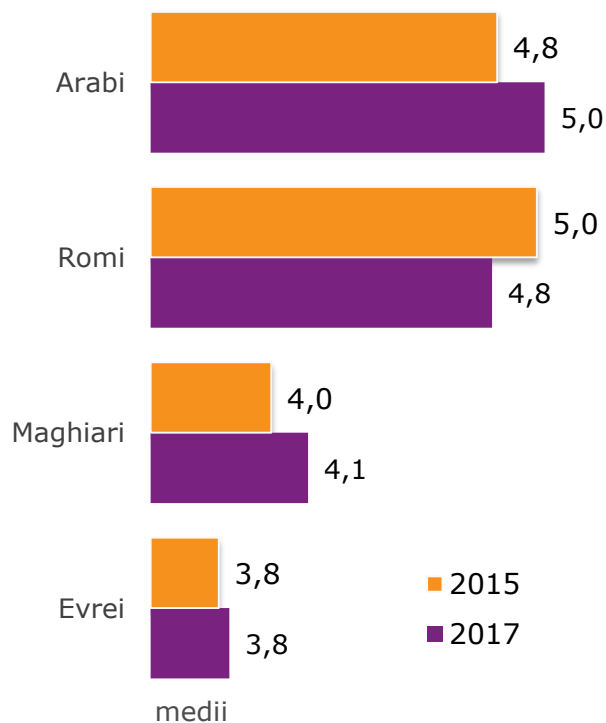
Baza: 1016 respondenți

↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015
↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

Distanța socială față de minorități (2)

Arabii au înregistrat cel mai mare nivel al distanței sociale, situându-se cu 1,2 puncte mai sus față de evrei (3,8), care au obținut cel mai bun scor pentru toleranță. Cea mai mică toleranță față de evrei și maghiari se regăsește în București, în mediul urban cu peste 100.000 de locuitori pentru romi și în rural pentru arabi.

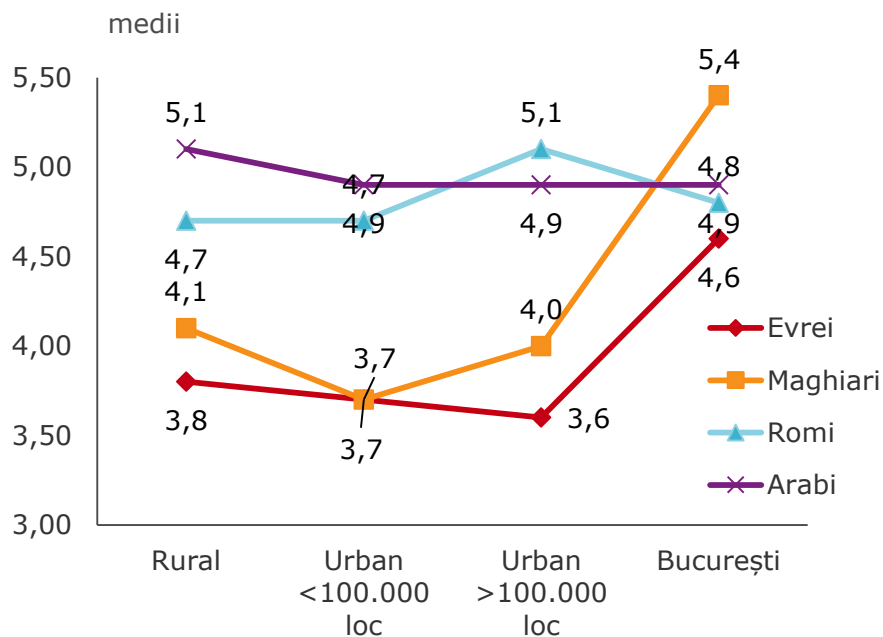

Baza 2015: 1014 respondenți

Baza 2017: 1016 respondenți

* Cu cât media este mai mare, cu atât distanța socială este mai mare

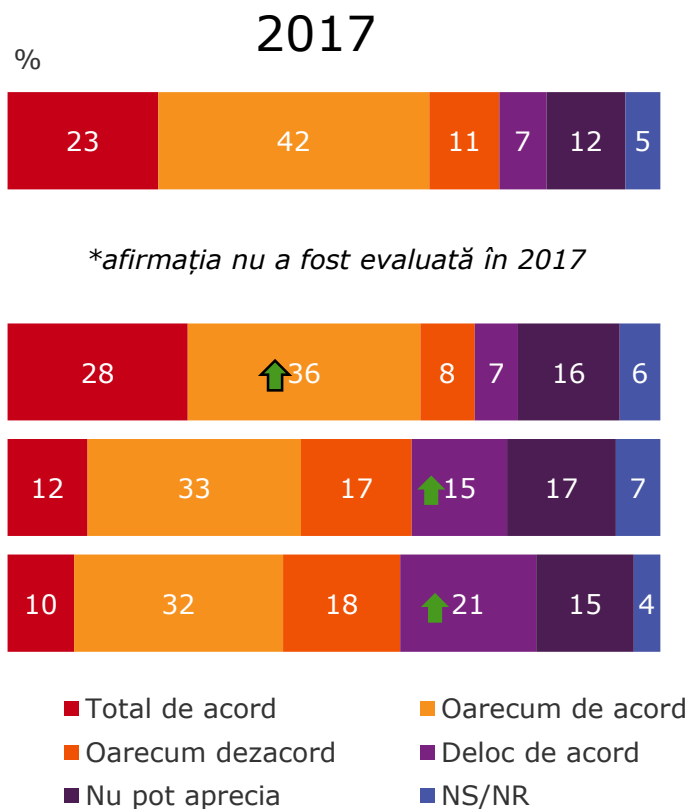
2017

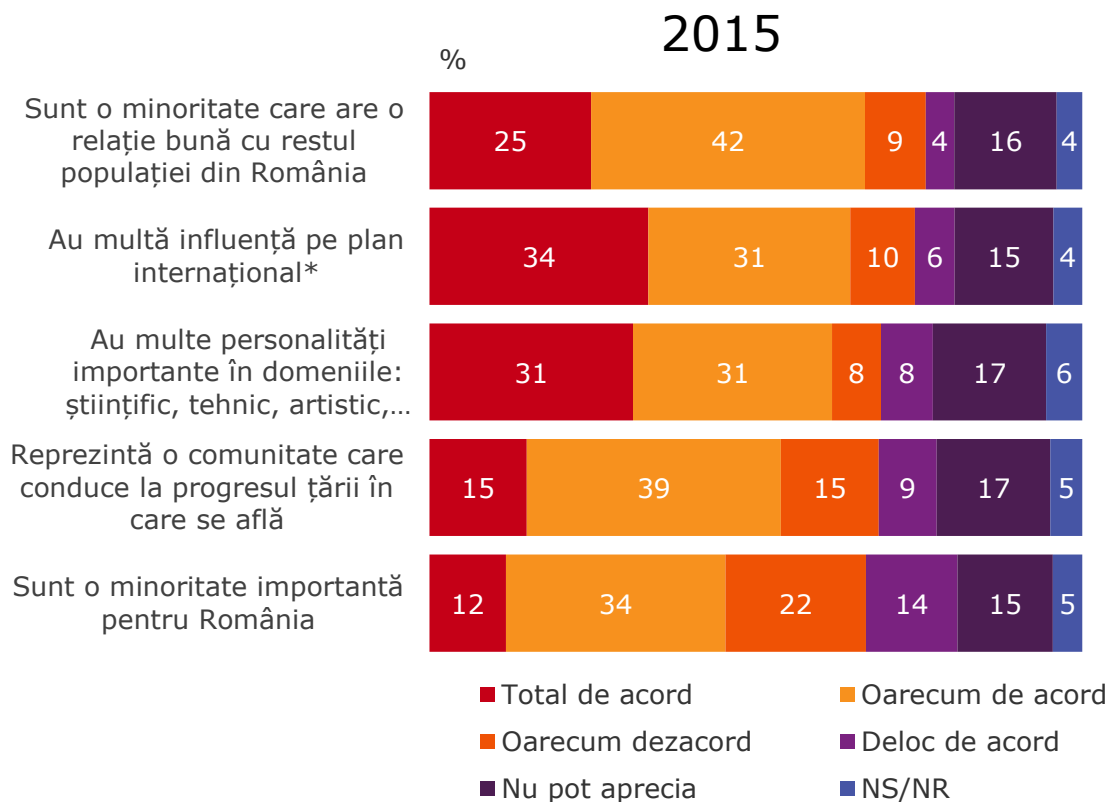
Percepția despre evrei

Afirmații pozitive

În 2017 s-au înregistrat creșteri semnificative în rândul celor care nu consideră că evreii sunt o comunitate importantă și care ar conduce la progresul României, dar și a persoanelor care susțin că evreii au multe personalități importante în diverse arii de activitate.

Baza: 1014 respondenți

Baza: 1016 respondenți

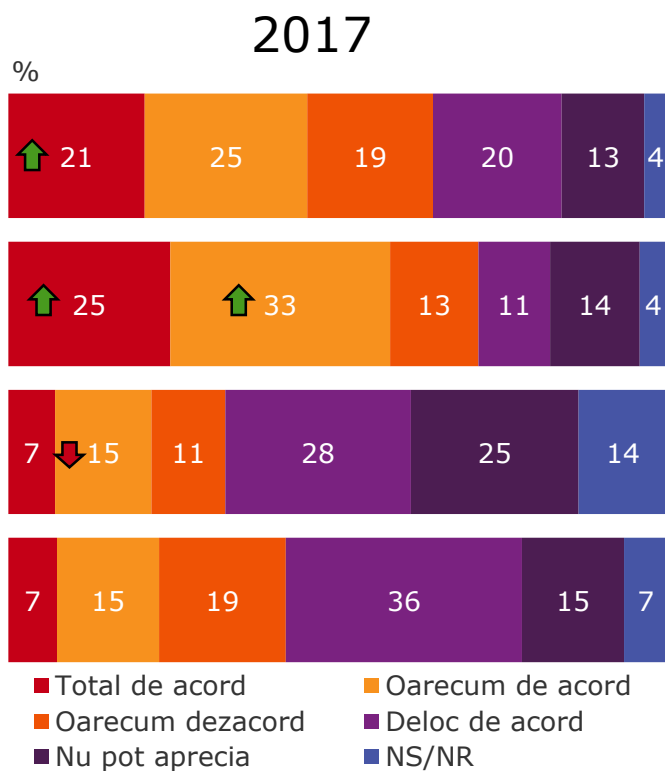
↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015

↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

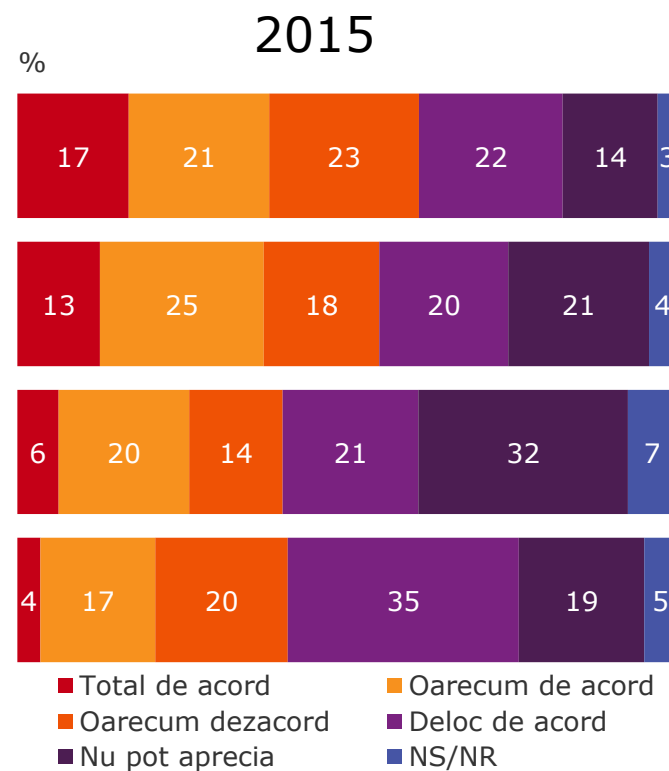
Percepția despre evrei

Afirmații negative

În concordanță cu cele anterior menționate, se observă creșterea numărului de respondenți care cred că evreii nu ar trebui să locuiască în România. S-a înregistrat totuși un procent mai scăzut de persoane care consideră că evreii sunt de vină pentru instaurarea comunismului.

Baza: 1014 respondenți

Baza: 1016 respondenți

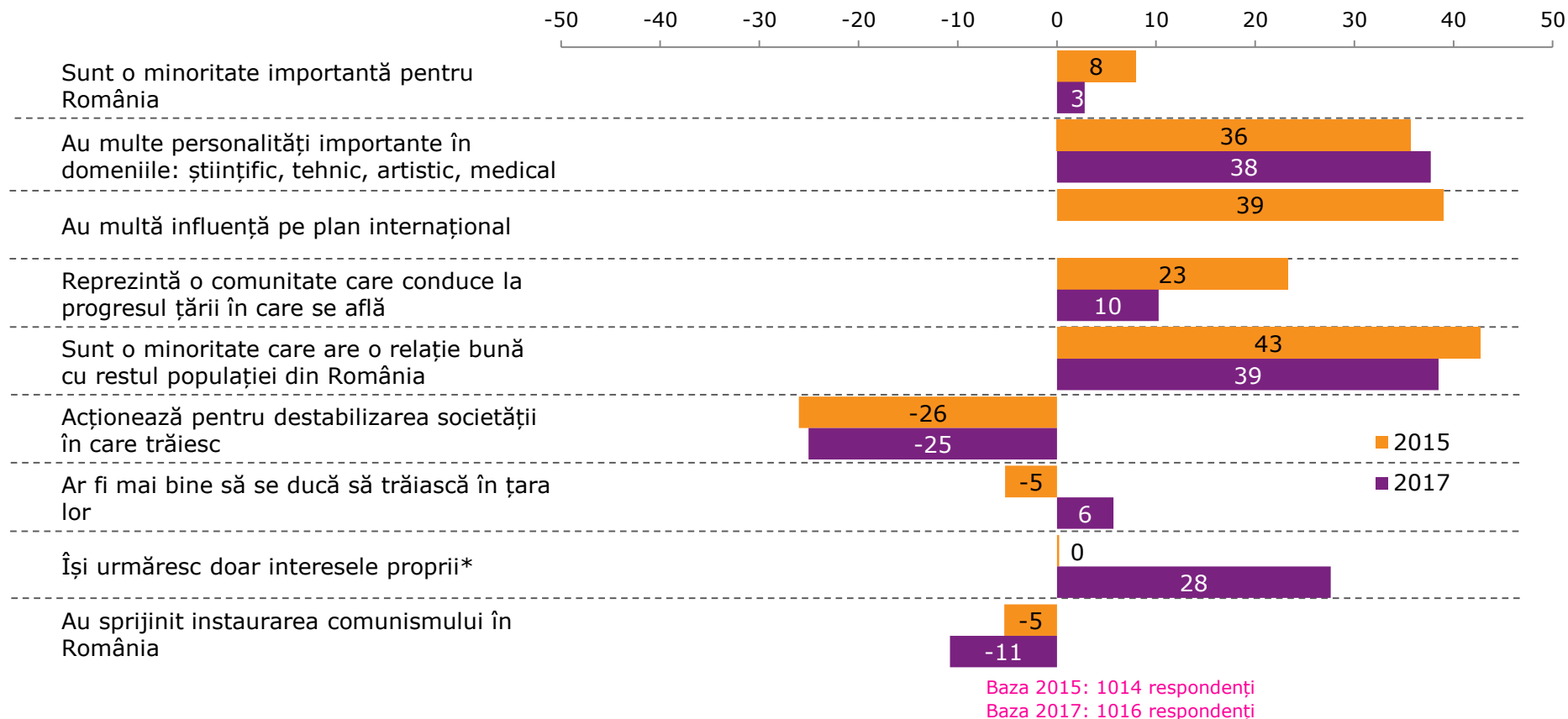
↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015

↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

Percepția despre evrei

Indicele opiniei dominante (IOD)

Exemplu de citire a datelor: ponderea respondenților care consideră că evreii sunt o minoritate importantă pentru România este cu 3 puncte mai mare decât ponderea celor care NU consideră că evreii sunt o minoritate importantă pentru România.

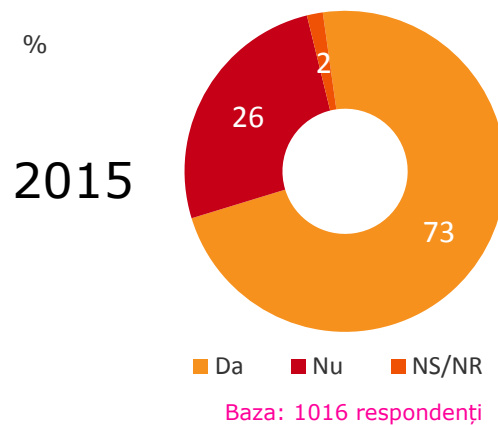
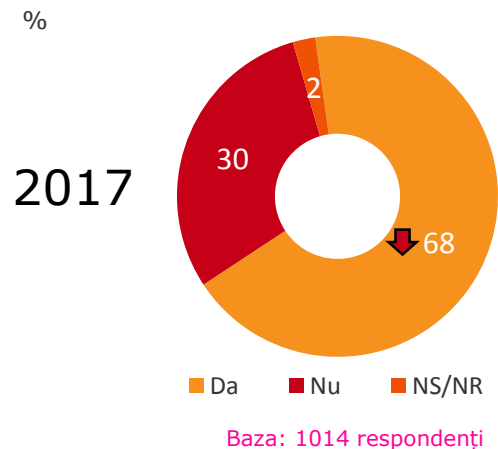
(IOD - Indicele Opiniei Dominante, formula de calcul: $(p^+ - p^-)(100 - p^0)/100$ în care p^+ = răspunsuri pozitive (total de acord + oarecum de acord), p^- = răspunsuri negative (deloc de acord + oarecum dezacord), și p^0 = numărul răspunsurilor neutre (Nu pot aprecia + NS/NR). IOD poate avea scoruri de la -100 la +100, valorile negative indicând o respingere a afirmației cuprinse în item, iar cele pozitive o aprobare a respectivei afirmații. Cu cât IOD ia o valoare mai apropiată de 100 cu atât opinia respectivă este mai larg împărtășită în rândul populației.)

Percepții despre Holocaust

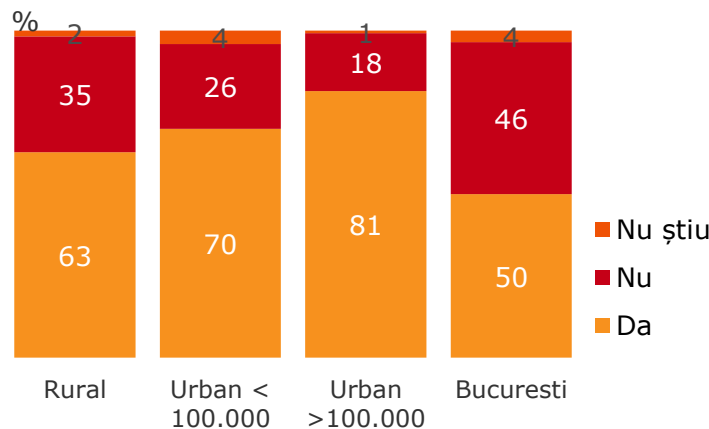
Holocaust – notorietate

Semnificativ mai puține persoane au declarat în 2017 că au auzit despre Holocaust. Cei mai mulți români care au auzit de Holocaust trăiesc în mediul urban (mai ales în orașe peste 100.000 de locuitori) și au educație superioară.

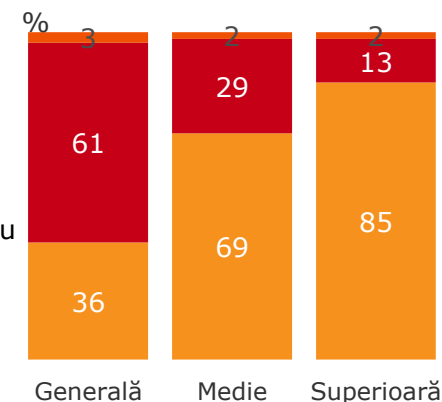
Notorietate Holocaust

Rezidență (2017)

Educație (2017)

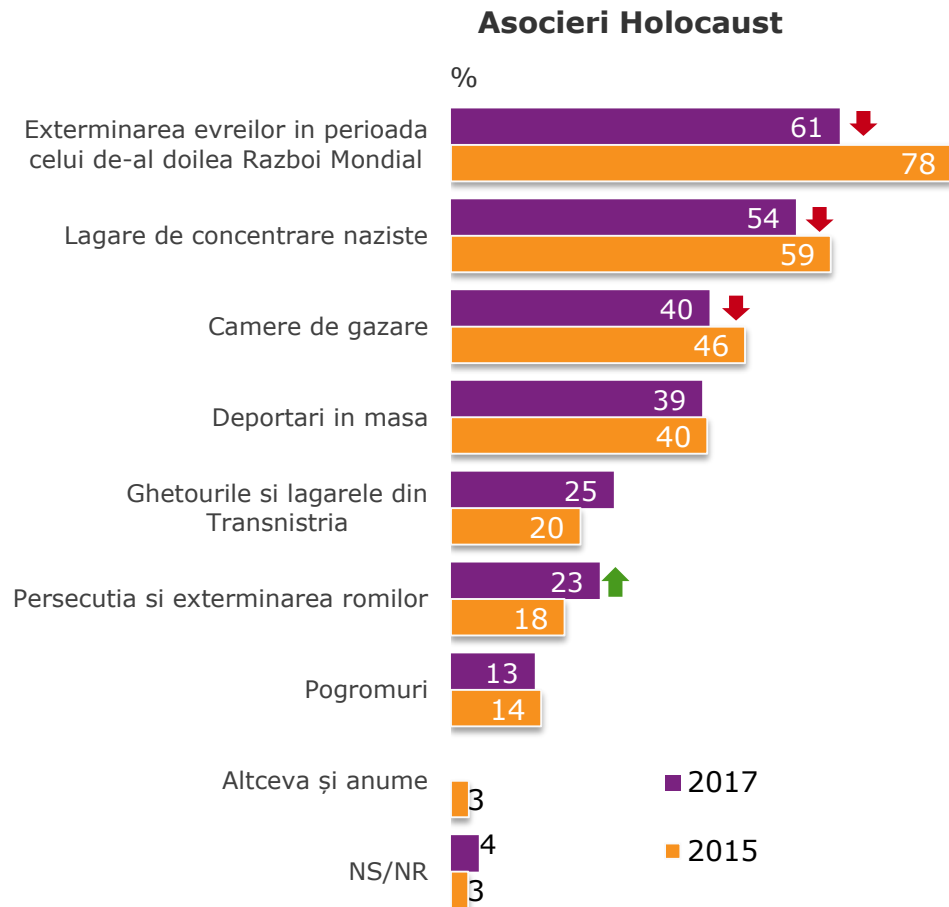
Baza: 1014 respondenți

↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015

↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

Holocaust – notorietate și semnificații

Topul celor mai puternice asocieri cu Holocaustul este același ca în 2015. Exterminarea evreilor în cel de-al doilea Război Mondial și lagărele de concentrare naziste, deși sunt cele mai puternice asocieri cu Holocaustul, sunt mai puțin asociate cu Holocaustul decât în 2015. Romii sunt văzuți ca fiind, după evrei, minoritatea care a suferit cel mai mult de pe urma Holocaustului.

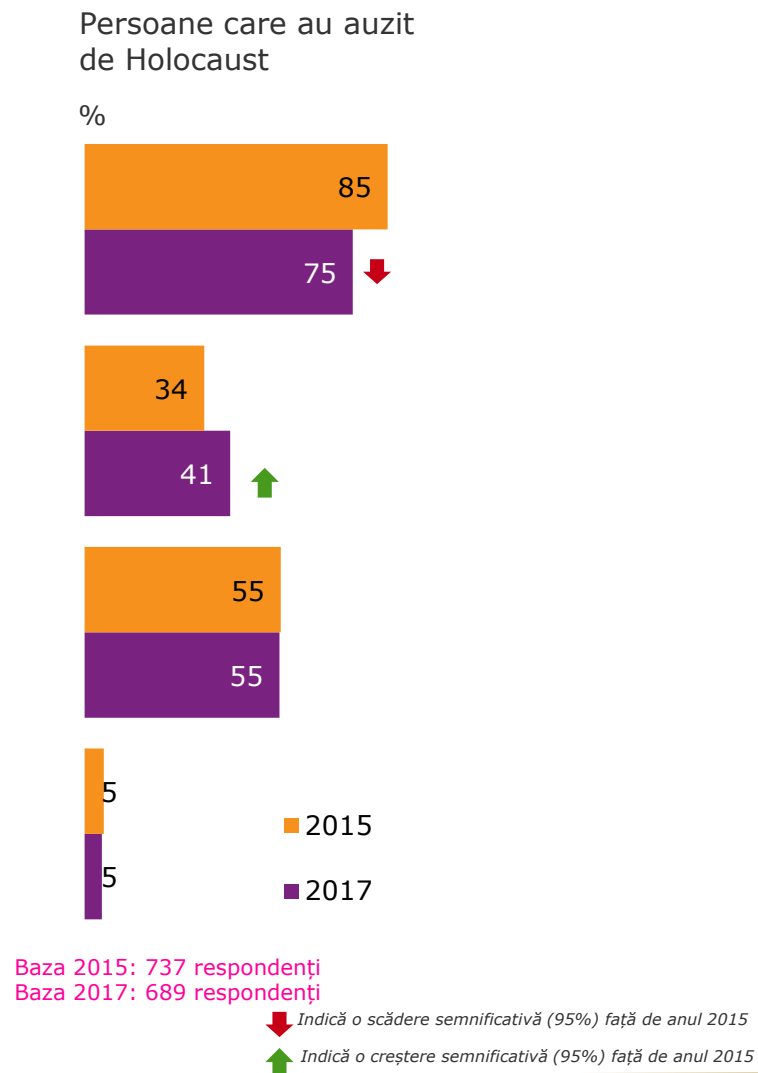
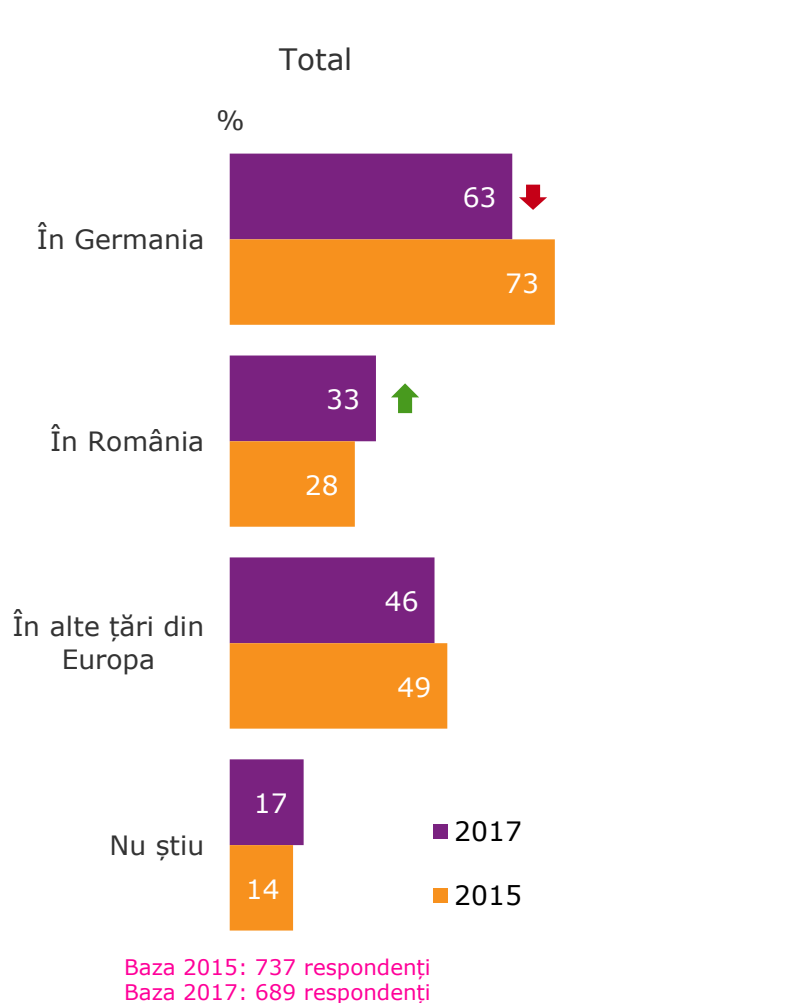
Baza 2015: 737 respondenți
Baza 2017: 689 respondenți

Baza 2017: 689 respondenți

Holocaust – localizare

Deși într-o proporție mai mică decât în 2015, majoritatea respondenților localizează Holocaustul în Germania (63%). O treime din respondenți cunosc faptul că Holocaustul a avut loc și în România.

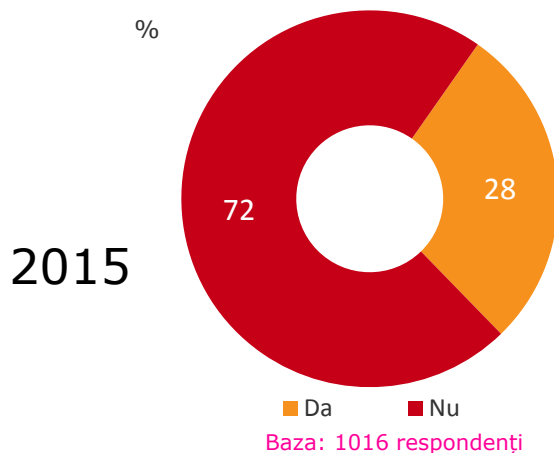
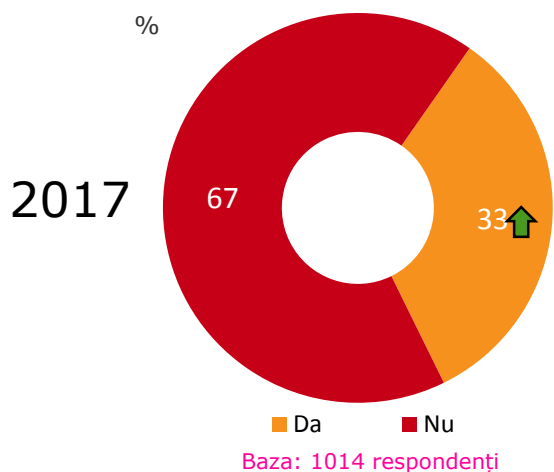

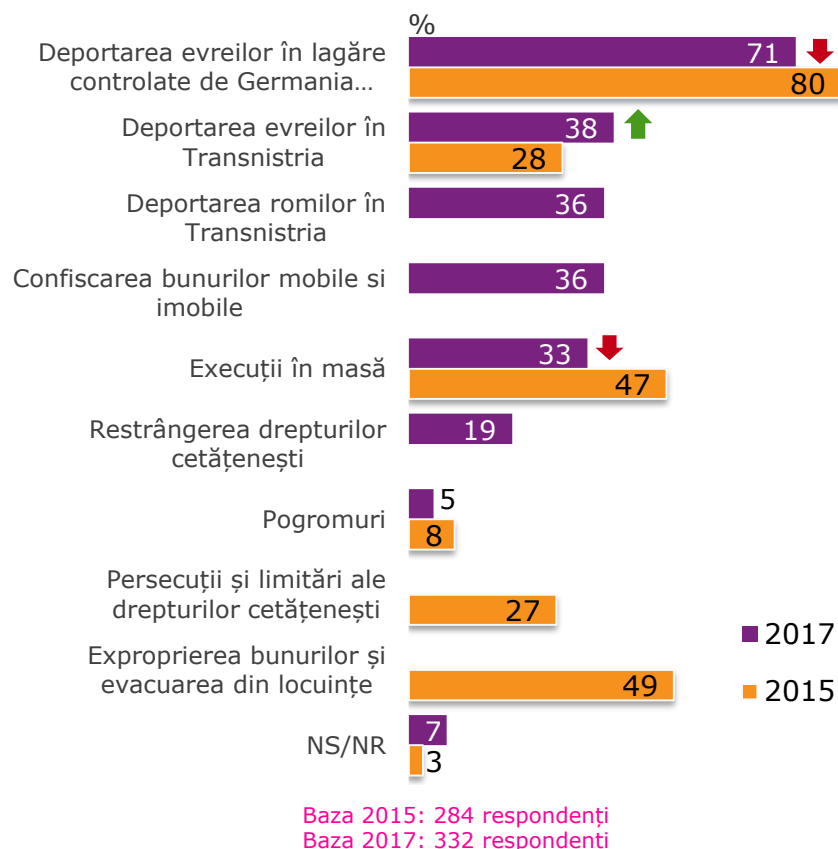
Holocaust în România – notorietate și semnificații

Mai mulți români decât în urmă cu 2 ani știu că evreii au fost deportați în Transnistria în perioada Holocaustului, însă mai puțini cunosc și faptul că ei au fost trimiși în lagăre controlate de Germania nazistă și că au fost executați în masă.

Notorietate Holocaust în România

Asocieri Holocaust în România

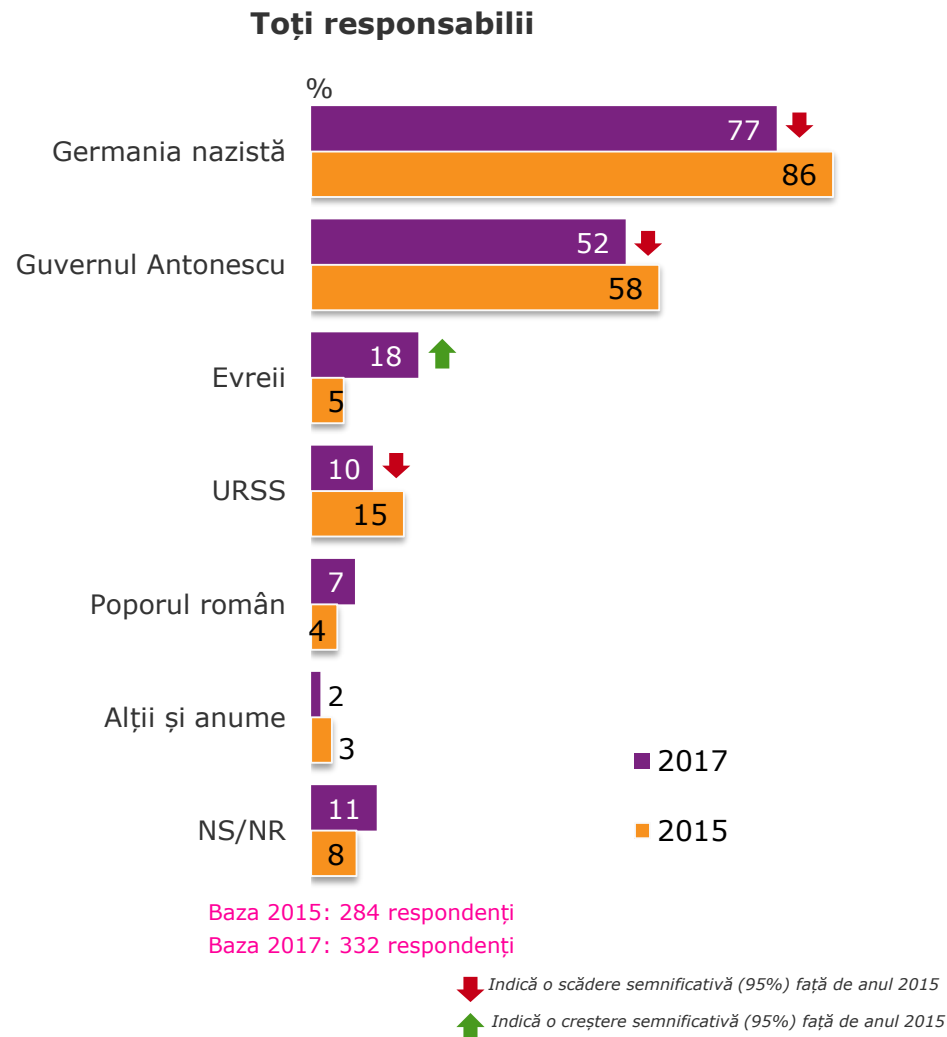
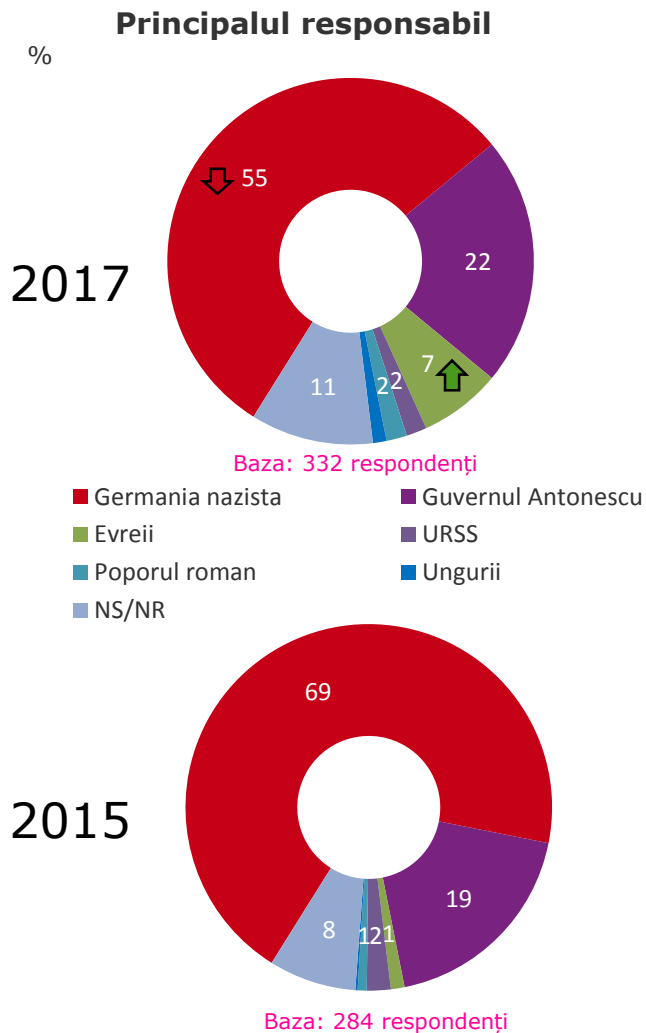

↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015

↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

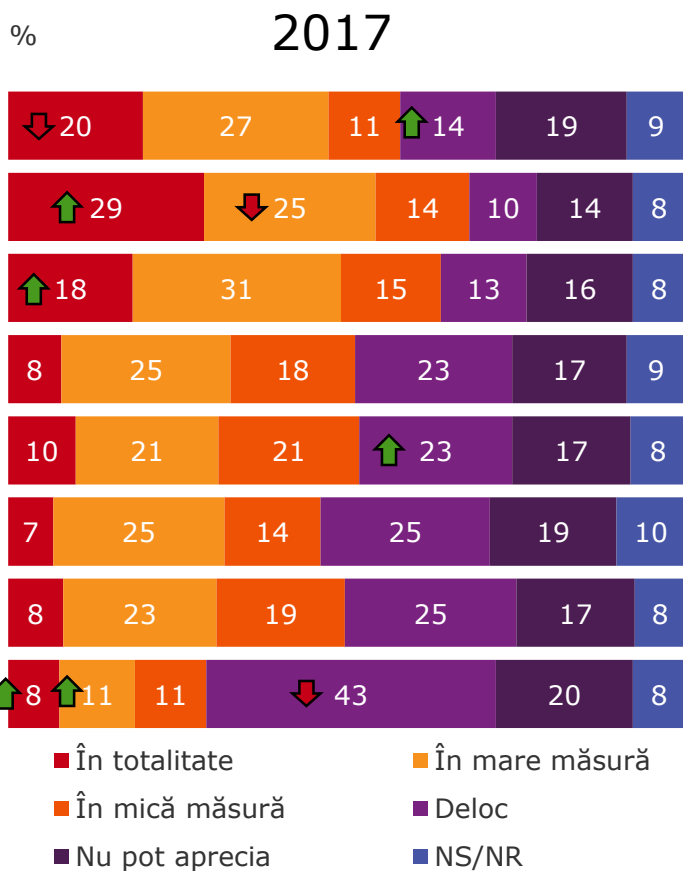
Holocaust în România – factori responsabili

Deși Germania nazistă și guvernul Antonescu se mențin primii în topul responsabililor pentru declanșarea Holocaustului în România, s-a înregistrat o creștere în rândul românilor care sunt de părere că evreii sunt responsabili pentru aceste evenimentele istorice.

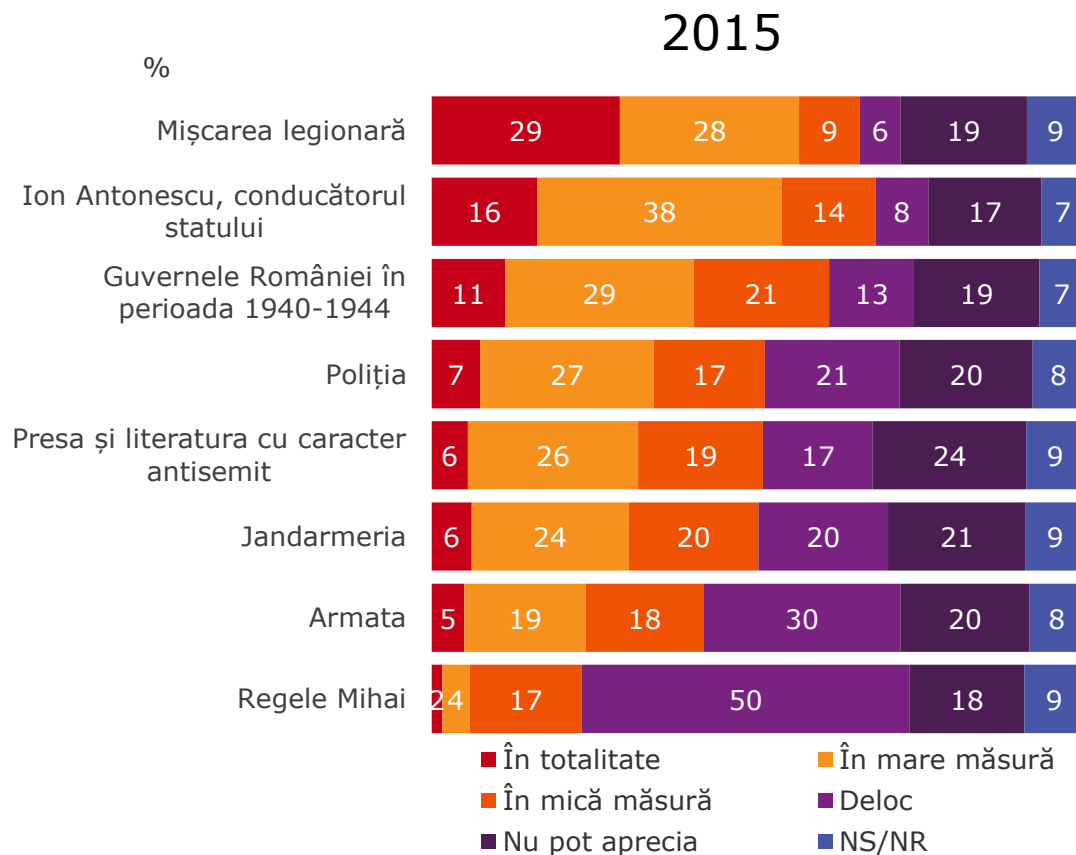

Holocaust în România – principalii responsabili

S-au înregistrat creșteri semnificative în ceea ce privește opinia conform căreia Ion Antonescu, guvernele din 1990-1994 și Regele Mihai sunt responsabili pentru Holocaustul din România.

Baza: 332 respondenți

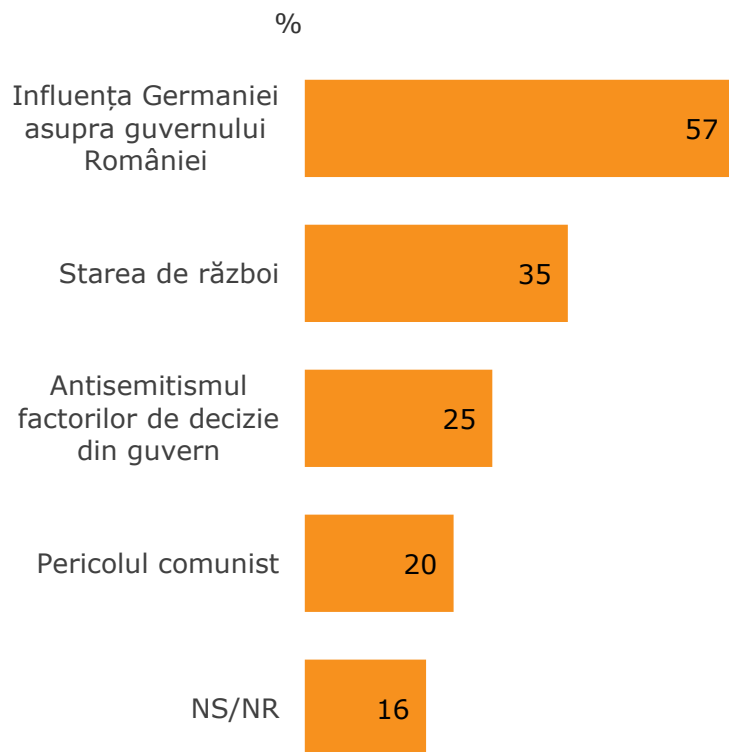

Baza: 284 respondenți

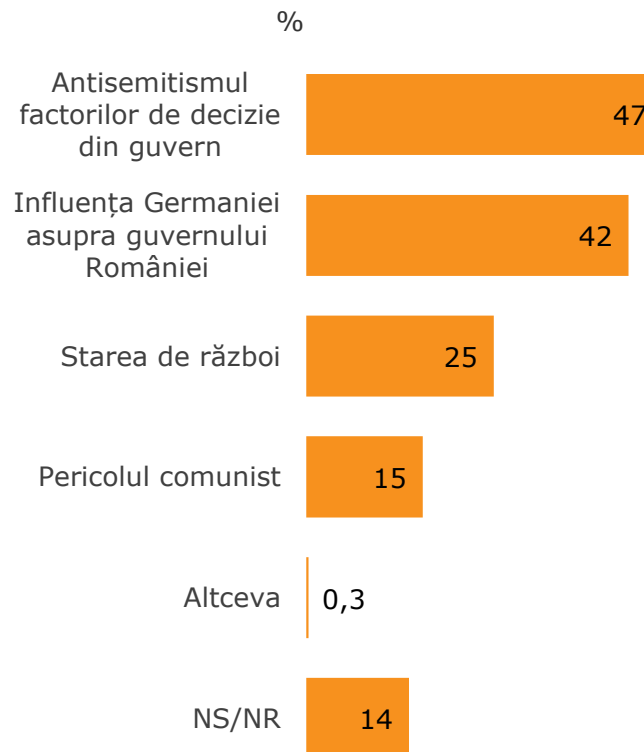
Decizia guvernului Antonescu (Holocaust) – cauze percepute

Politica antisemită a guvernului Antonescu este pusă majoritar în baza influenței Germaniei asupra guvernului. În opinia respondenților, romii au fost deportați de guvernul Antonescu din cauza antisemitismului factorilor de decizie și a influenței Germaniei asupra guvernului.

Cauzele politicii anti-Semite ale guvernului Antonescu

Cauzele deportării romilor

2017

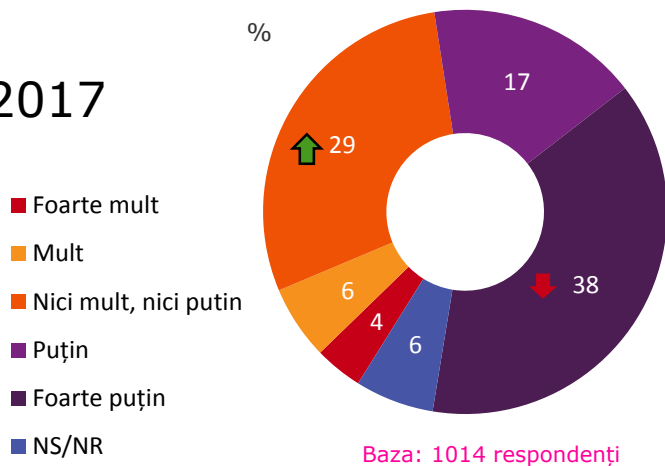
Baza: 332 respondenți

Baza: 332 respondenți

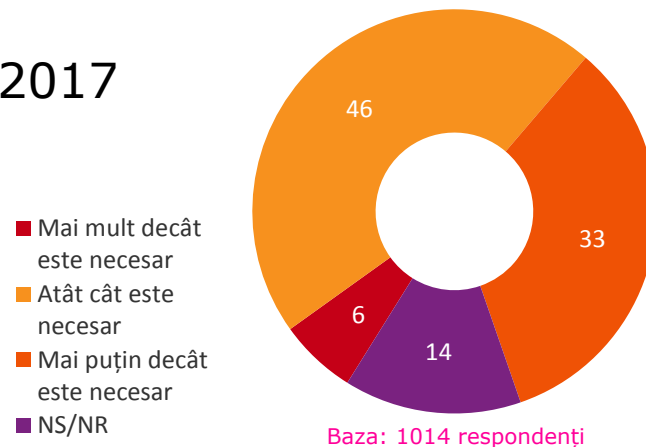
Holocaust în România – nivel de interes

Mai puțini români decât în 2015 au declarat că sunt foarte puțin interesați de problema Holocaustului din România. În conformitate cu anul trecut, o treime din respondenți sunt de părere că în România se discută despre Holocaust mai puțin decât ar fi necesar.

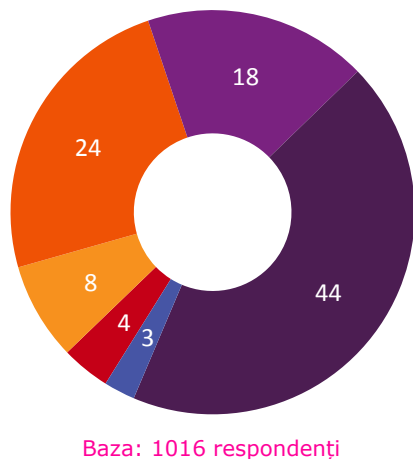
2017

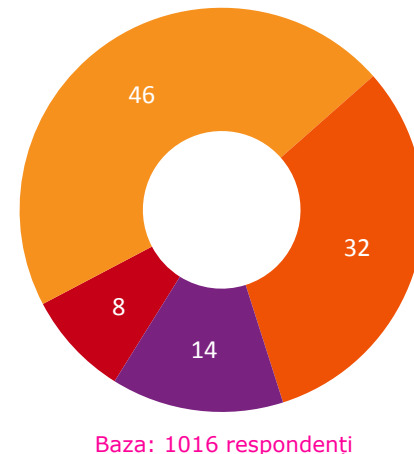
2017

2015

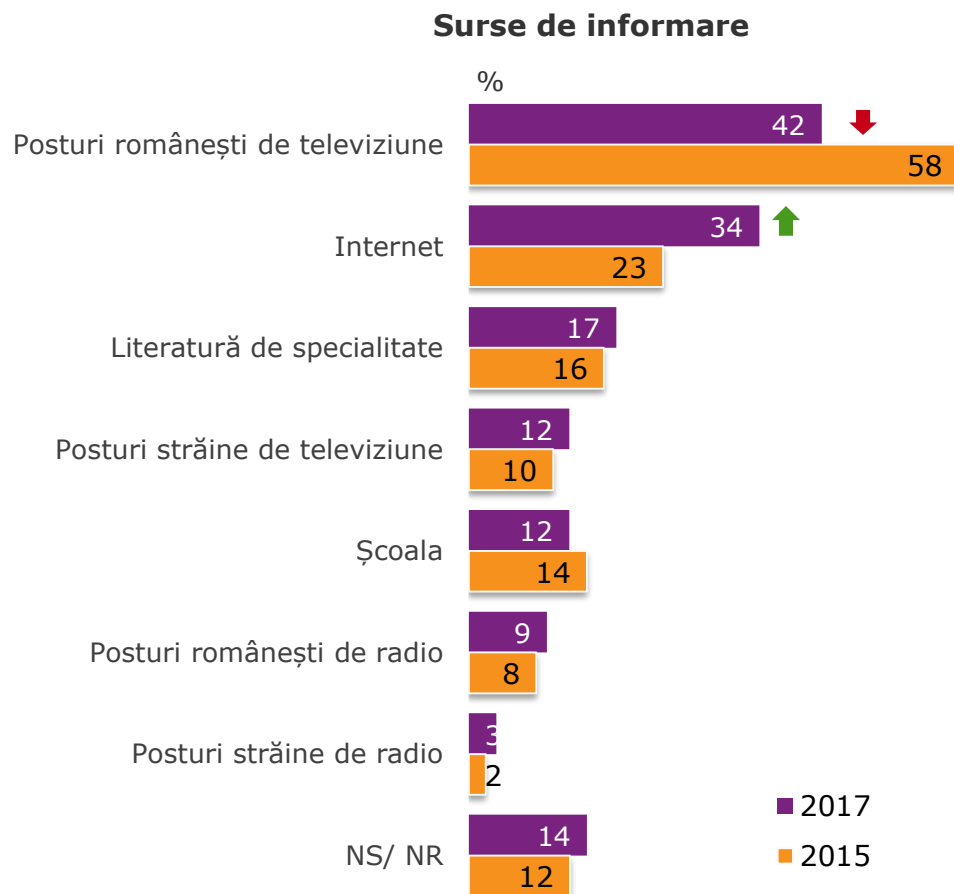

2015

Holocaust în România – surse de informare

Deși televiziunea rămâne pe primul loc în topul surselor de informare cu privire la Holocaust, este în scădere cu 16 puncte procentuale față de 2015, pe când internetul a câștigat +11pp.

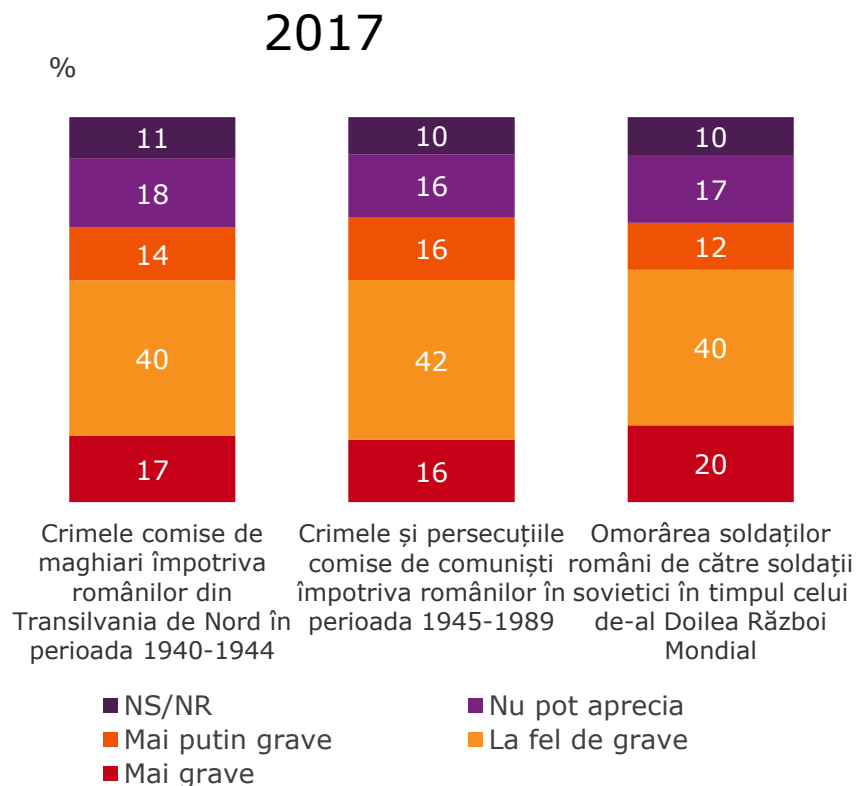

Baza: 990 respondenți
Baza: 950 respondenți

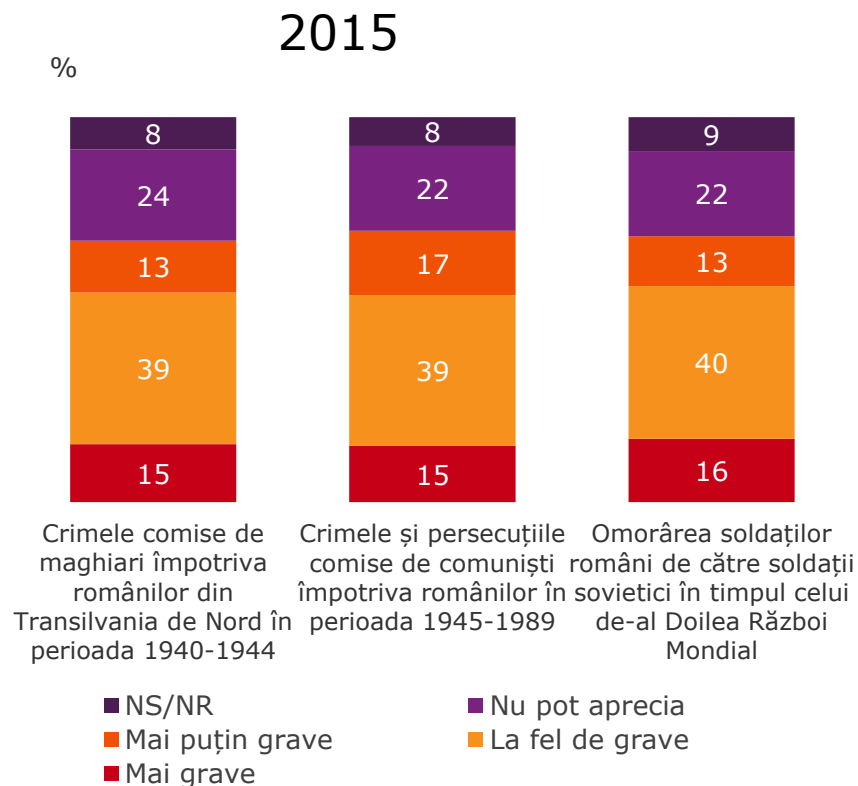
↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015
↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

Holocaust în România – importanța percepută în raport cu alte evenimente

Datele înregistrate în 2017 sunt asemănătoare cu cele de acum 2 ani. 2 din 5 respondenți consideră că episoadele violente din istoria României amintite în chestionar sunt la fel de grave precum Holocaustul.

Baza: 1014 respondenți

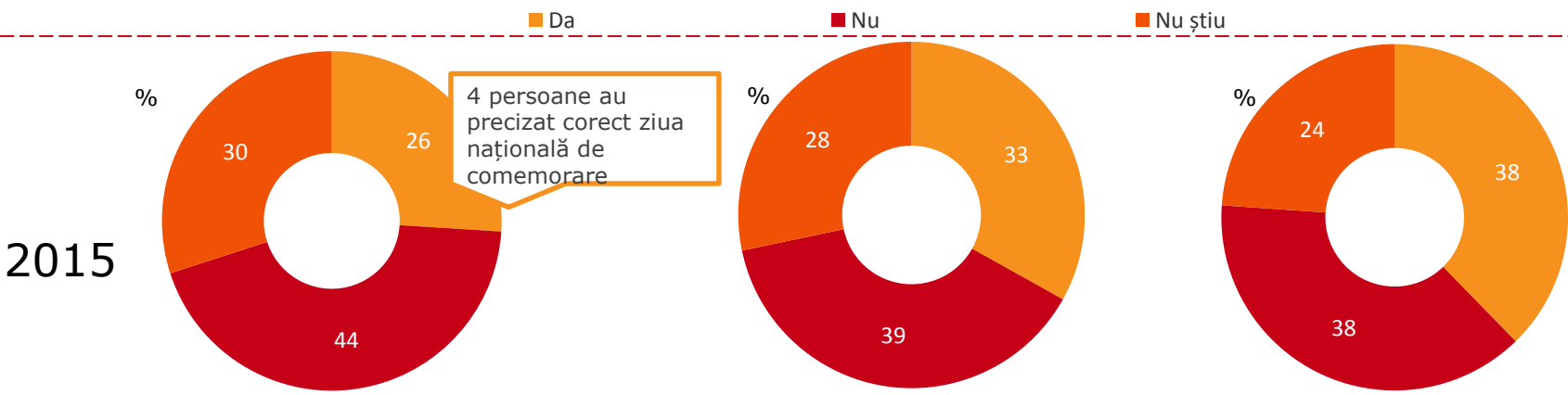
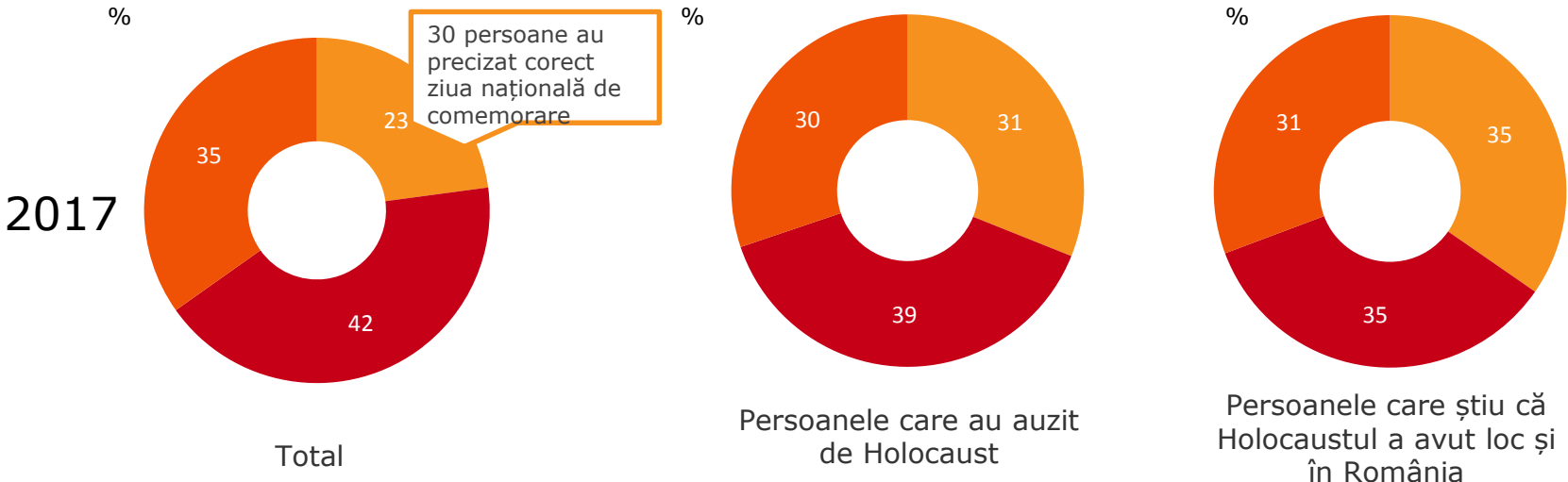

Baza: 1016 respondenți

↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015
 ↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

Holocaust în România – ziua de comemorare

23% dintre respondenți cunosc faptul că în România există o zi națională de comemorare a Holocaustului, iar 30 de persoane știu ca aceasta se serbează pe 9 Octombrie.

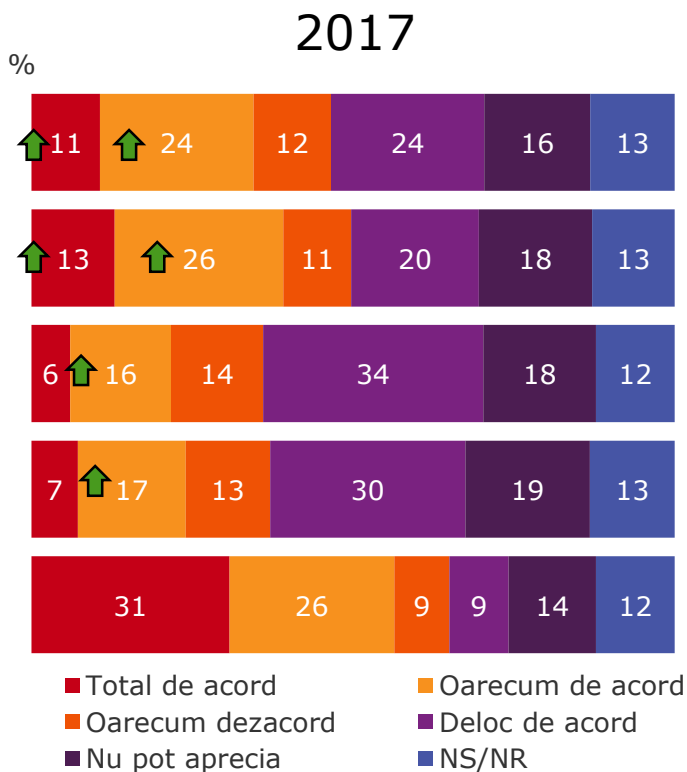

↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015
 ↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

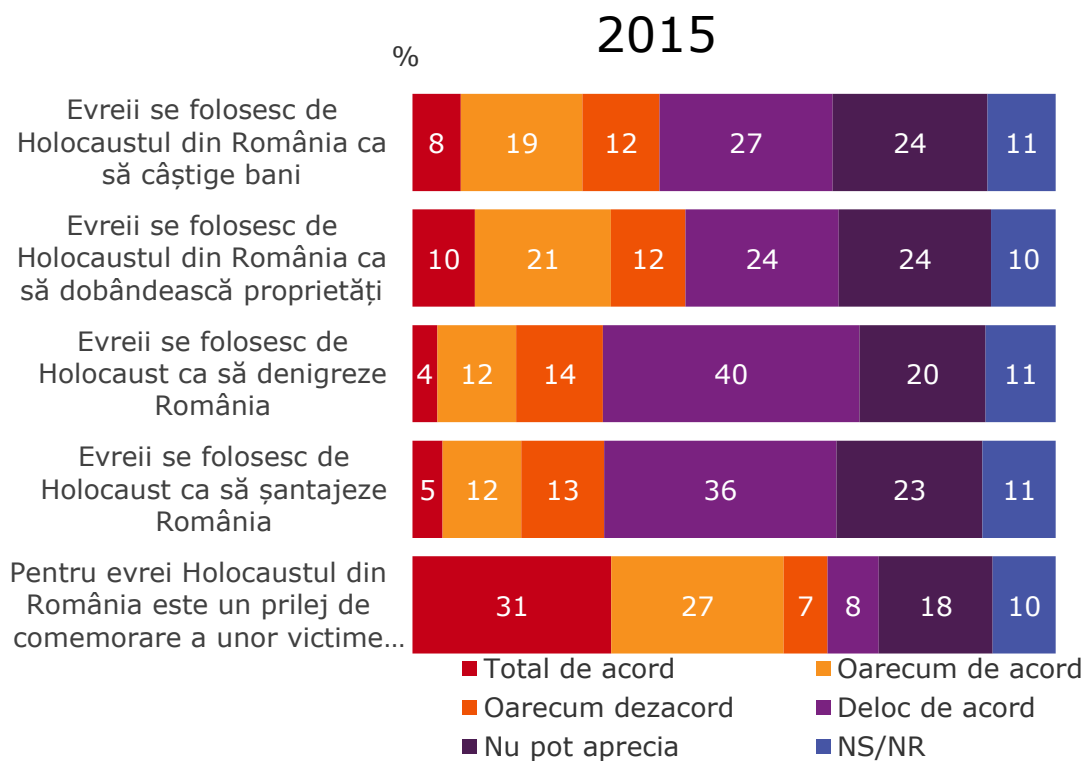

Percepția despre evrei și Holocaust

În 2017, un număr semnificativ mai mare de români consideră că evreii se folosesc de Holocaust pentru a câștiga bani și proprietăți, precum și pentru a denigra și șantaja România. Cu toate acestea, peste jumătate dintre respondenți susțin că Holocaustul în România este un prilej de comemorare a victimelor, pentru evrei.

Baza: 1014 respondenți

Baza: 1016 respondenți

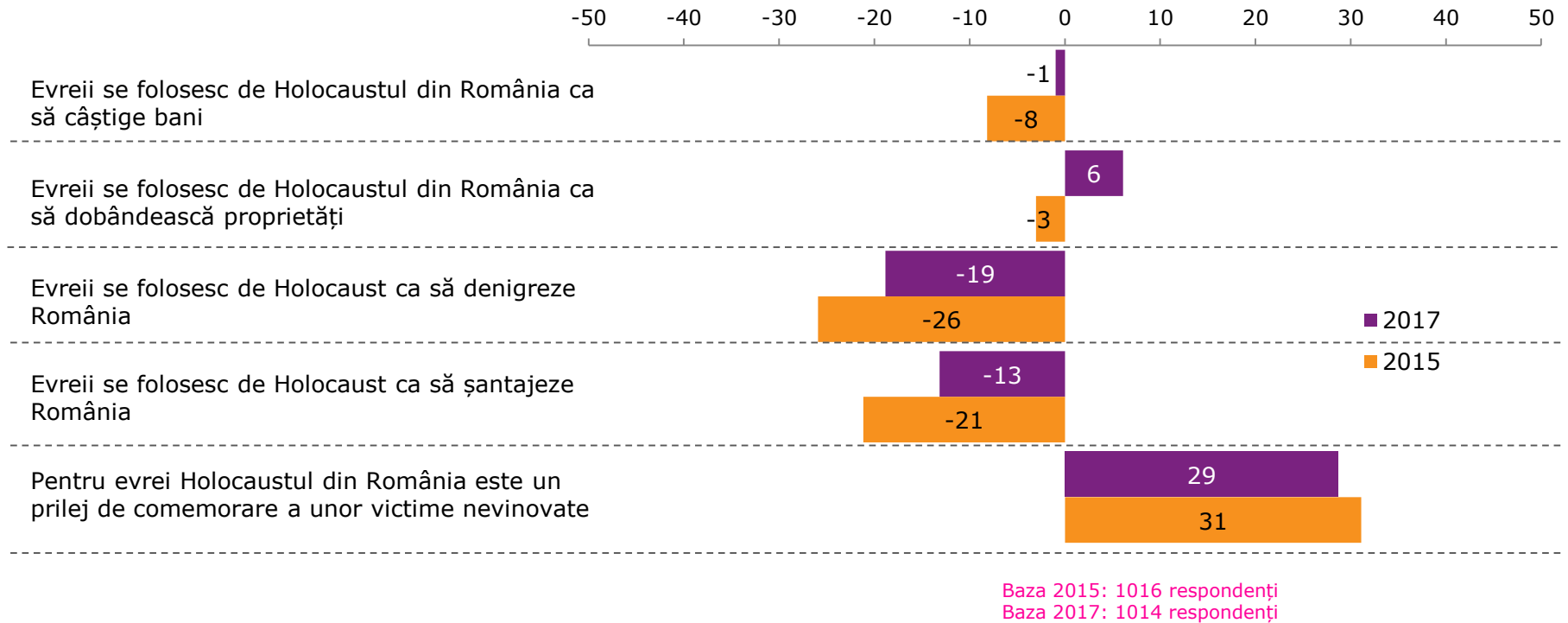
↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015

↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

Percepția despre evrei și Holocaust

Indicele opiniei dominante (IOD)

Exemplu de citire a datelor: ponderea românilor care susțin că evreii se folosesc de Holocaust ca să denigreze România este mai mică cu 19 puncte procentuale decât ponderea celor care NU sunt de acord cu faptul că evreii se folosesc de Holocaust ca să denigreze țara.

(IOD - Indicele Opiniei Dominante, formula de calcul: $(p^+ - p^-)(100 - p^0)/100$ în care p^+ =răspunsuri pozitive (total de acord + oarecum de acord), p^- =răspunsuri negative (deloc de acord + oarecum dezacord), și p^0 =numărul răspunsurilor neutre (Nu pot aprecia + NS/NR). IOD poate avea scoruri de la -100 la +100, valorile negative indicând o respingere a afirmației cuprinse în item, iar cele pozitive o aprobare a respectivei afirmații. Cu cât IOD ia o valoare mai apropiată de 100 cu atât opinia respectivă este mai larg împărtășită în rândul populației.)

Imaginea Mareşalului Ion Antonescu

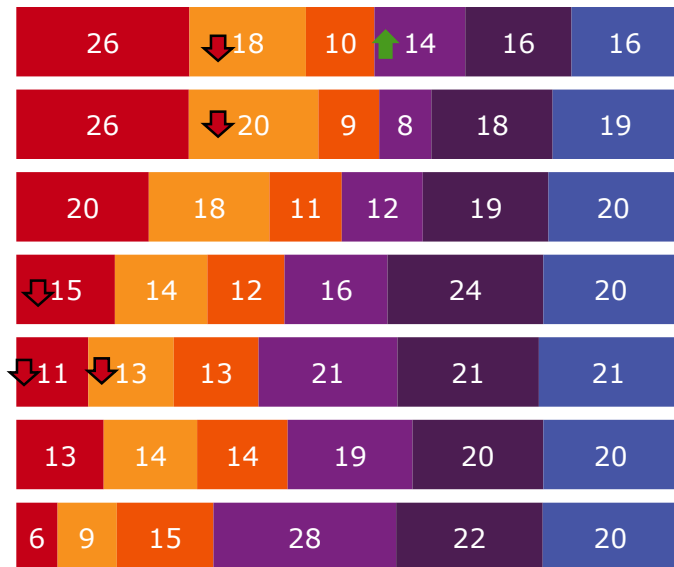
Imaginea Mareșalului Ion Antonescu

Afirmații pozitive

În 2017 a crescut ponderea respondenților care consideră că Antonescu nu a fost patriot și strateg. De asemenea, românii nu cred că Antonescu trebuie reabilitat pentru faptele sale și nu i se asociază meritul de a fi întregit România mare.

2017

%

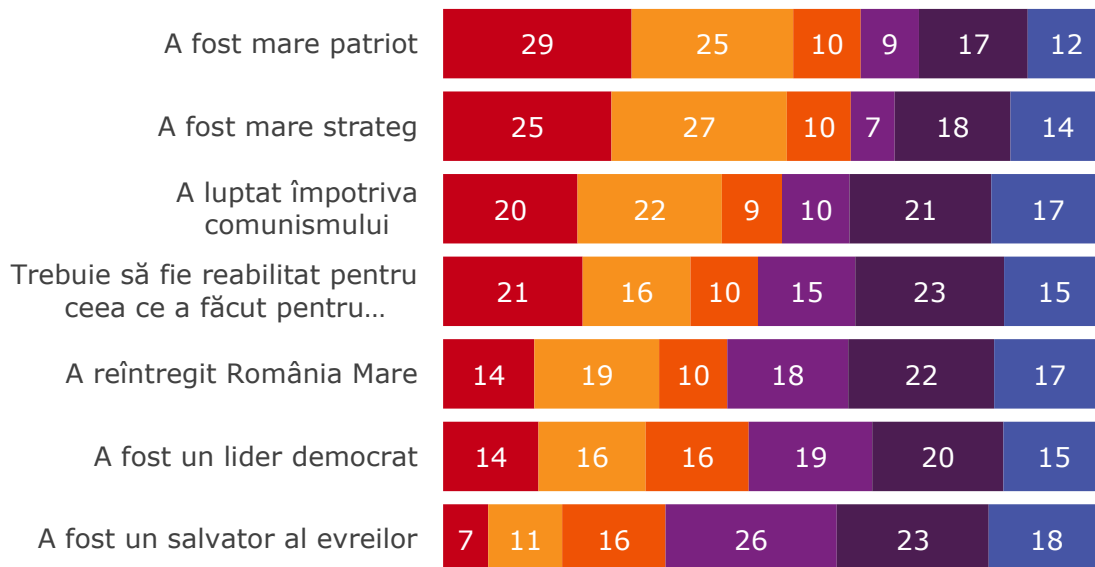

- Potrivire totală
- Se potrivește în mare parte
- Nu prea se potrivește
- Nu se potrivește deloc
- Nu pot aprecia
- NS/NR

Baza: 1014 respondenți

2015

%

- Potrivire totală
- Se potrivește în mare parte
- Nu prea se potrivește
- Nu se potrivește deloc
- Nu pot aprecia
- NS/NR

Baza: 1016 respondenți

↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015

↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

Imaginea Mareșalului Ion Antonescu

Afirmații negative

În 2017 se observă un trend ascendent al persoanelor care consideră că Antonescu a avut un impact negativ asupra României și a condus la moartea multor evrei.

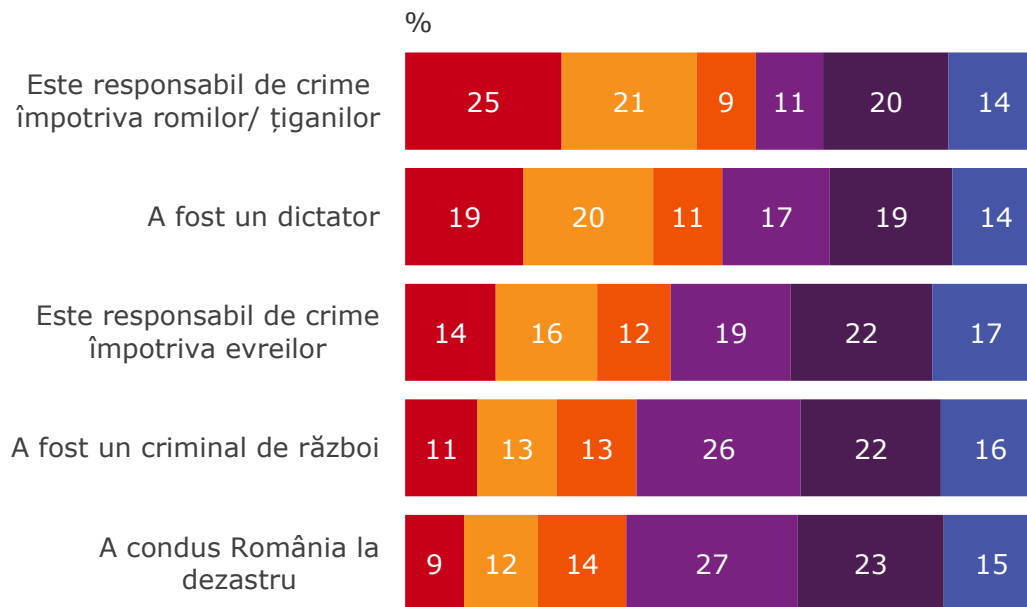
2017

- Potrivire totală
- Se potrivește în mare parte
- Nu prea se potrivește
- Nu se potrivește deloc
- Nu pot aprecia
- NS/NR

Baza: 1014 respondenți

2015

- Potrivire totală
- Se potrivește în mare parte
- Nu prea se potrivește
- Nu se potrivește deloc
- Nu pot aprecia
- NS/NR

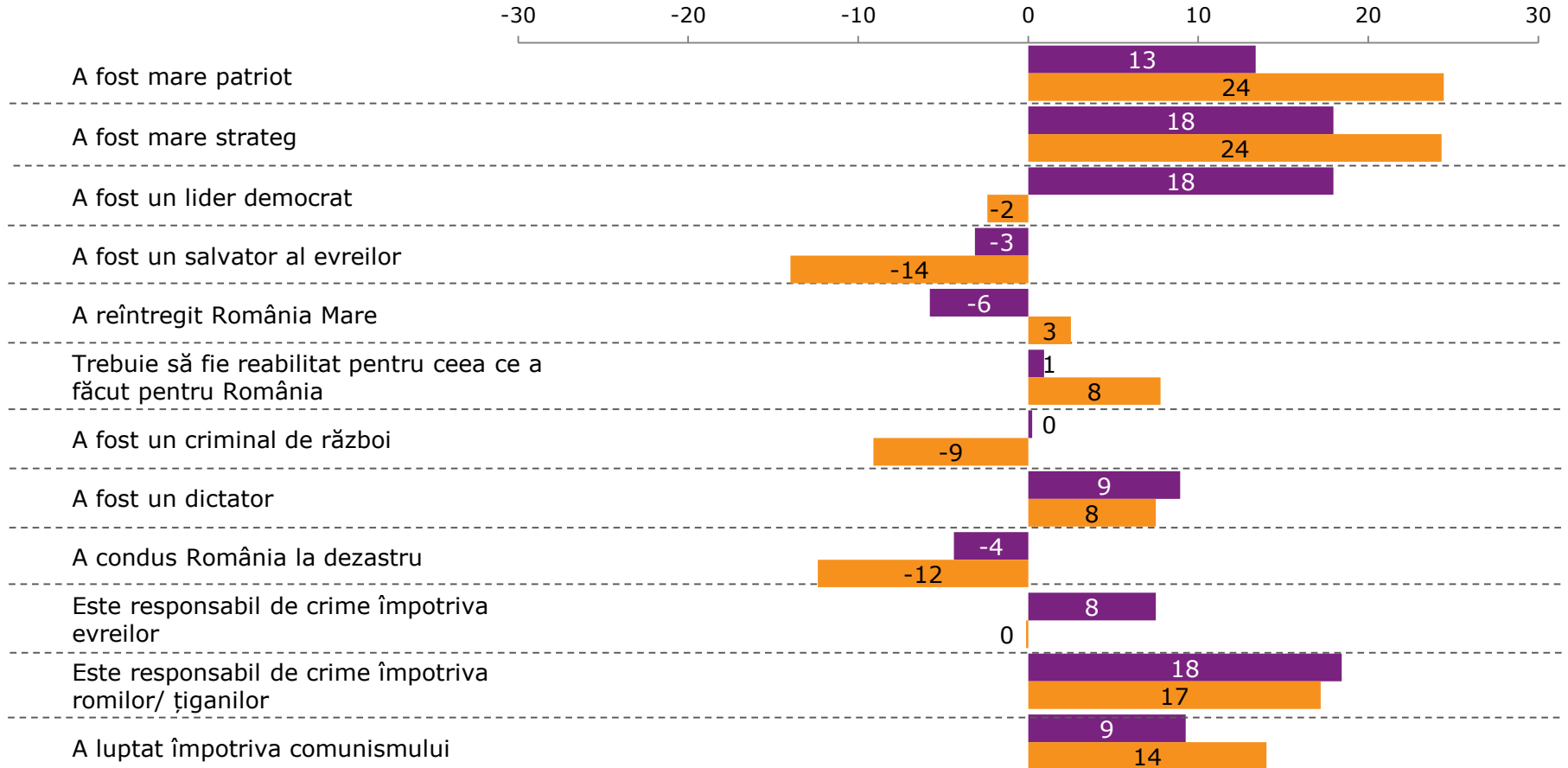
Baza: 1016 respondenți

↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015

↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

Imaginea Mareșalului Ion Antonescu

Indicele opiniei dominante (IOD)

Baza 2015: 1016 respondenți

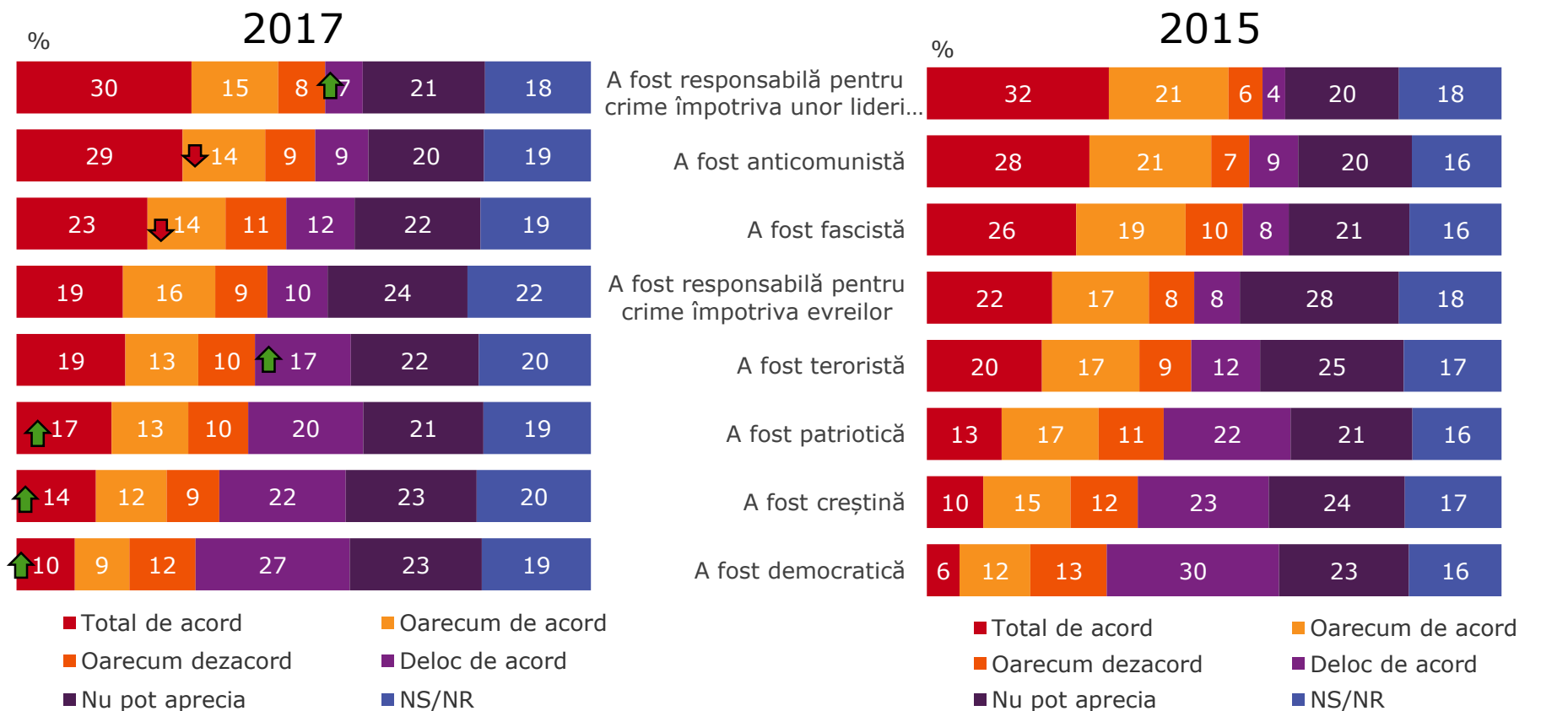
Baza 2017: 1014 respondenți

(IOD - Indicele Opiniei Dominante, formula de calcul: $(p^+ - p^-)(100 - p^0)/100$ în care p^+ = răspunsuri pozitive (potrivire totală + oarecum se potrivește), p^- = răspunsuri negative (nu se potrivește deloc + nu prea se potrivește), și p^0 = numărul răspunsurilor neutre (Nu pot aprecia + NS/NR). IOD poate avea scoruri de la -100 la +100, valorile negative indicând o respingere a afirmației cuprinse în item, iar cele pozitive o aprobare a respectivei afirmații. Cu cât IOD ia o valoare mai apropiată de 100 cu atât opinia respectivă este mai larg împărtășită în rândul populației.)

Percepții despre Mișcarea Legionară și alte formațiuni politice

Imaginea organizației Mișcarea Legionară

Mișcarea Legionară este considerată de mai mulți români decât în 2015 ca fiind patriotică, democrată și creștină.

Baza: 1014 respondenți

Baza: 1016 respondenți

↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015

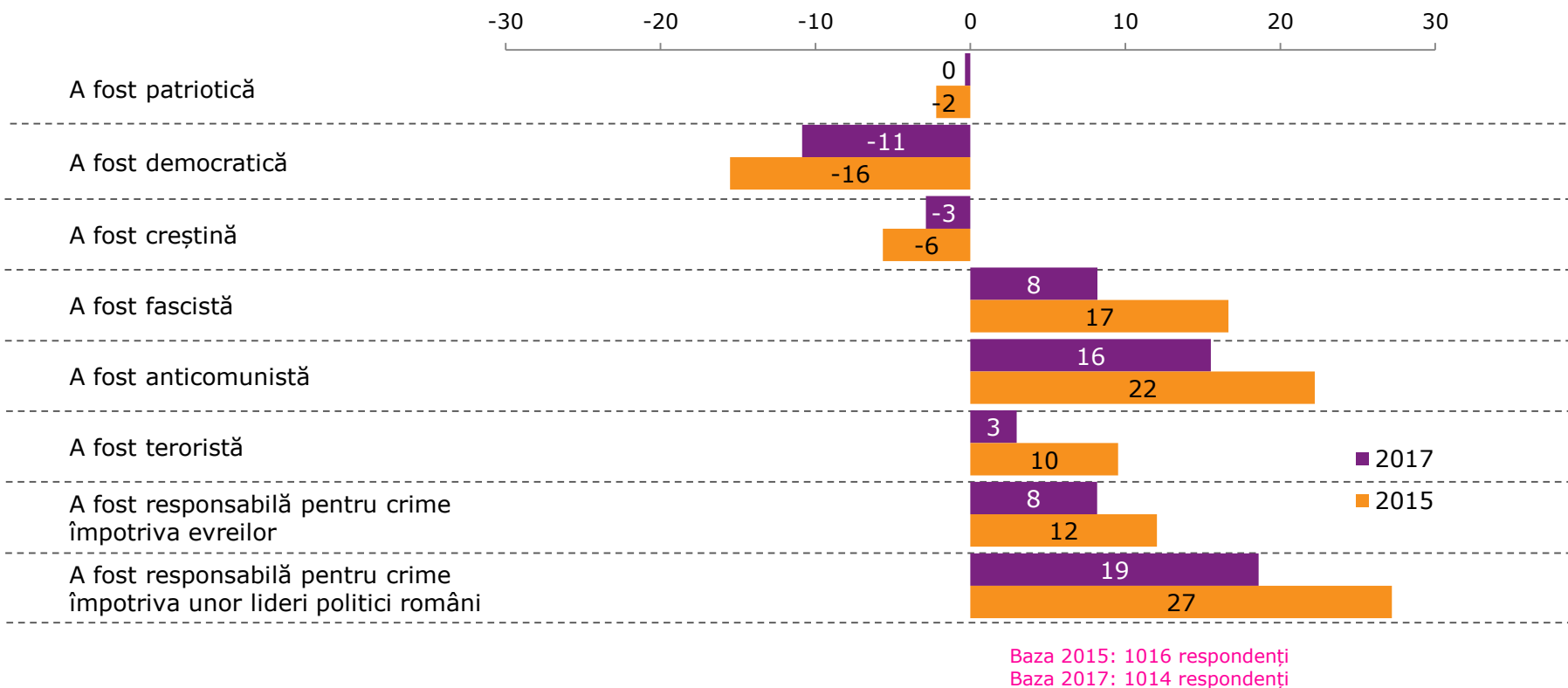
↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

Imaginea organizației Mișcarea Legionară

Indicele opiniei dominante

Exemplu de citire: ponderea celor care consideră că Mișcarea Legionară a fost democratică este cu 11 puncte procentuale mai mică decât ponderea celor care NU cred că Mișcarea Legionară a fost democratică.

(IOD - Indicele Opiniei Dominante, formula de calcul: $(p^+ - p^-)(100 - p^0)/100$ în care p^+ = răspunsuri pozitive (total de acord + oarecum de acord), p^- = răspunsuri negative (deloc de acord + oarecum dezacord), și p^0 = numărul răspunsurilor neutre (Nu pot aprecia + NS/NR). IOD poate avea scoruri de la -100 la +100, valorile negative indicând o respingere a afirmației cuprinse în item, iar cele pozitive o aprobare a respectivei afirmații. Cu cât IOD ia o valoare mai apropiată de 100 cu atât opinia respectivă este mai larg împărțită în rândul populației.)

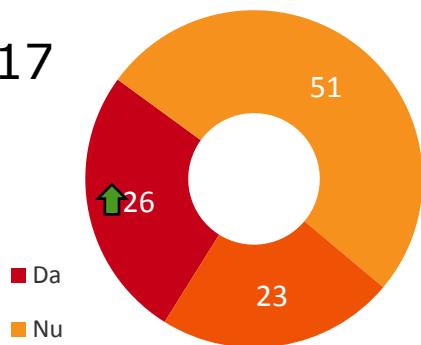
Partide sau formațiuni politice antisemite

Semnificativ mai mulți români spun în 2017 că în România există partide politice care au mesaje antisemite, pe primul loc fiind UDMR (39%), urmat de PRM (23%).

Mesaje antisemite

%

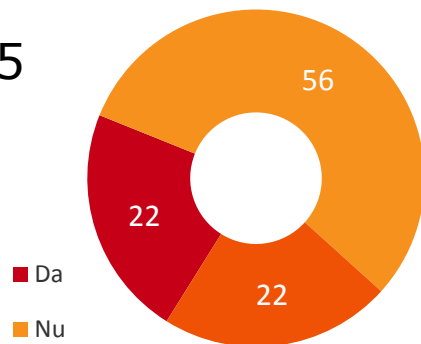
2017

■ Da
■ Nu
■ NS/NR

Baza: 1014 respondenți

2015

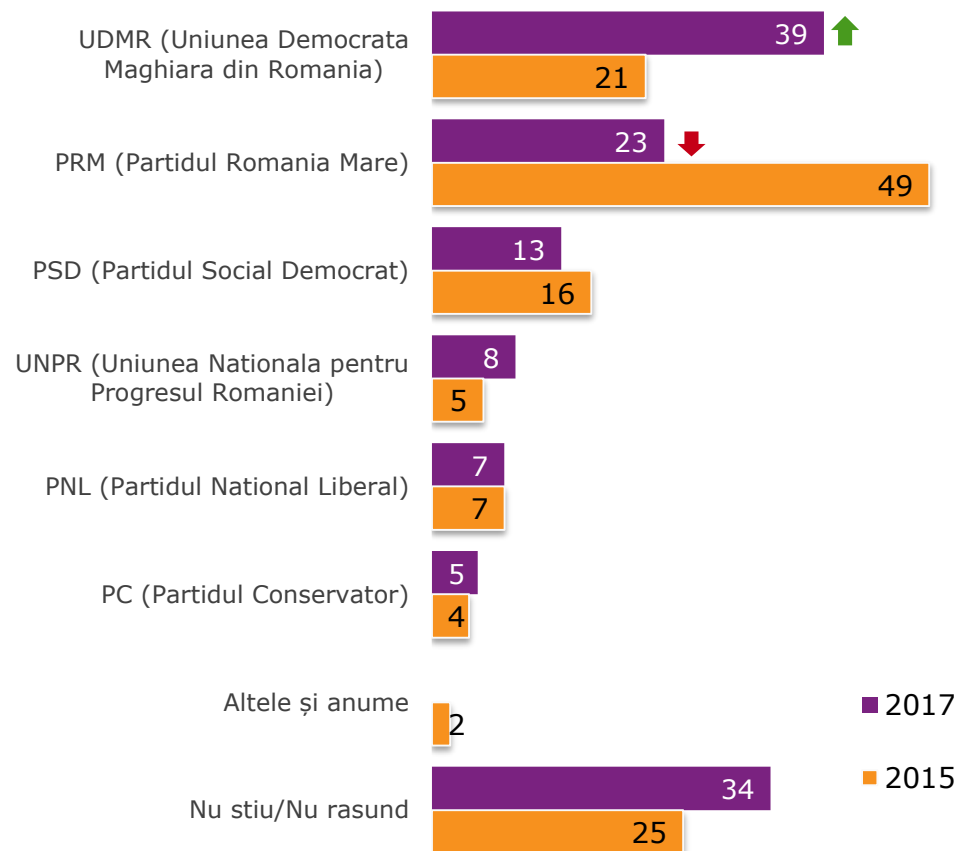

■ Da
■ Nu
■ NS/NR

Baza: 1016 respondenți

Partide/ Formațiuni politice

%

Baza 2015: 226 respondenți

Baza 2017: 265 respondenți

Q19. După părerea dvs. în acest moment în România sunt partide sau formațiuni politice care au mesaje antisemite? Dacă Da → Q20. Care sunt aceste partide? (răspuns multiplu)

↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015

↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

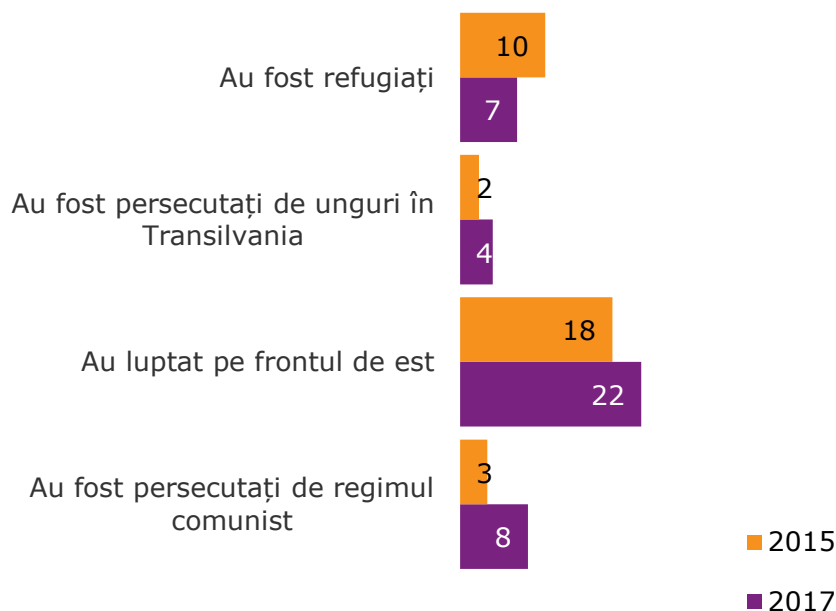
Expunerea la evenimente similare

Implicare în alte evenimente – gradul de expunere

Aproximativ jumătate dintre respondenții care au avut rude care au participat activ la anumite evenimente neplăcute din istoria României au povestit și altora experiențele lor, însă într-o măsură mai mică decât cea înregistrată în urmă cu 2 ani.

Situații în familie

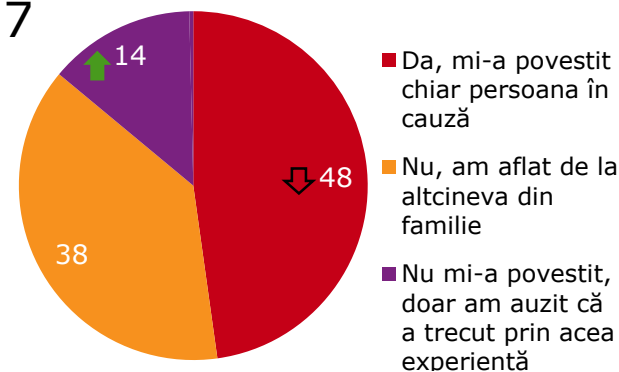
%

Expunere

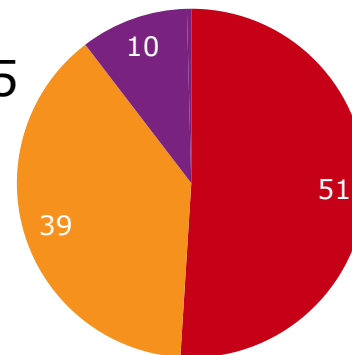
%

2017

Baza: 272 respondenți

2015

Baza: 348 respondenți

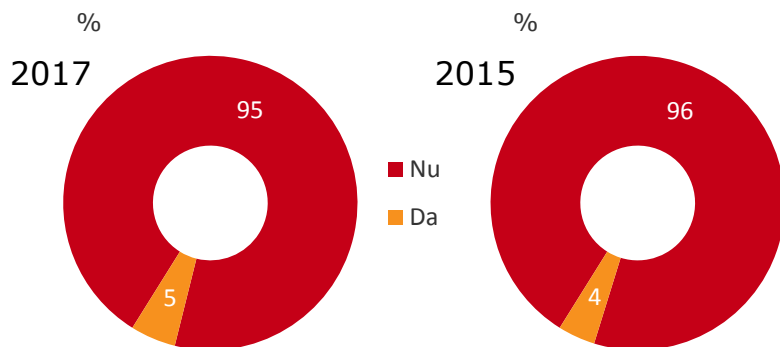
↓ Indică o scădere semnificativă (95%) față de anul 2015

↑ Indică o creștere semnificativă (95%) față de anul 2015

Implicare în viața politică – gradul de expunere

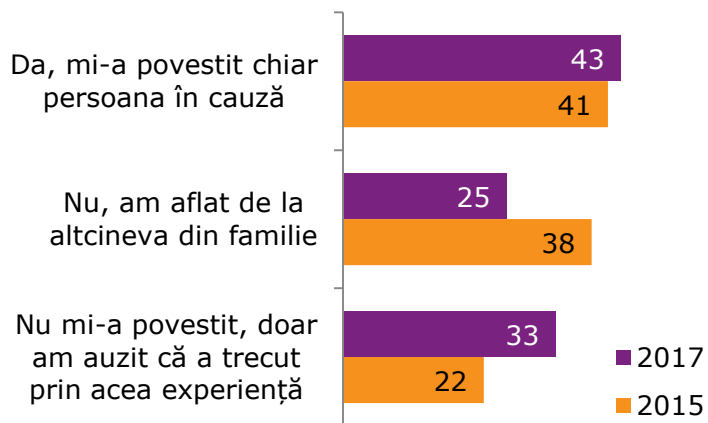
5% dintre respondenți au declarat că un membru din familia lor a fost membru al partidului comunist (mai ales în PCR și PNT) în perioada 1920-1948. 4 din 10 respondenți cunosc această informație chiar de la persoana în cauză.

Membru de partid în perioada 1920-1948

Baza: 1014 respondenți

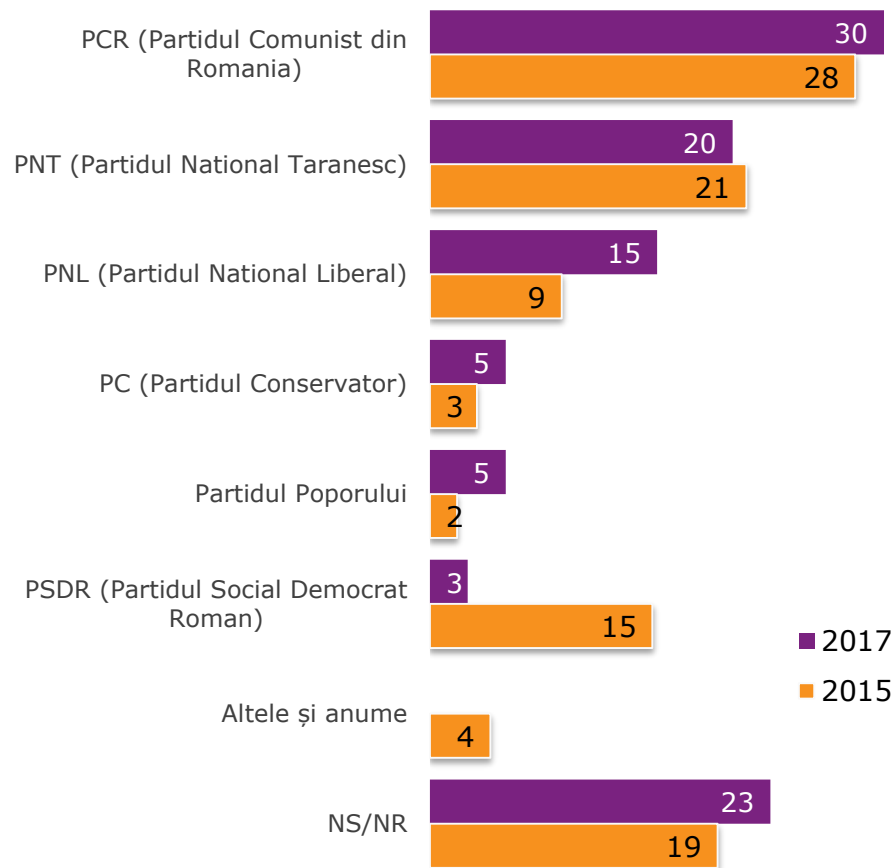
Baza: 1016 respondenți

Baza 2015: 42 respondenți

Baza 2017: 40 respondenți

% Partide

Baza 2015: 42 respondenți

Baza 2017: 40 respondenți